

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

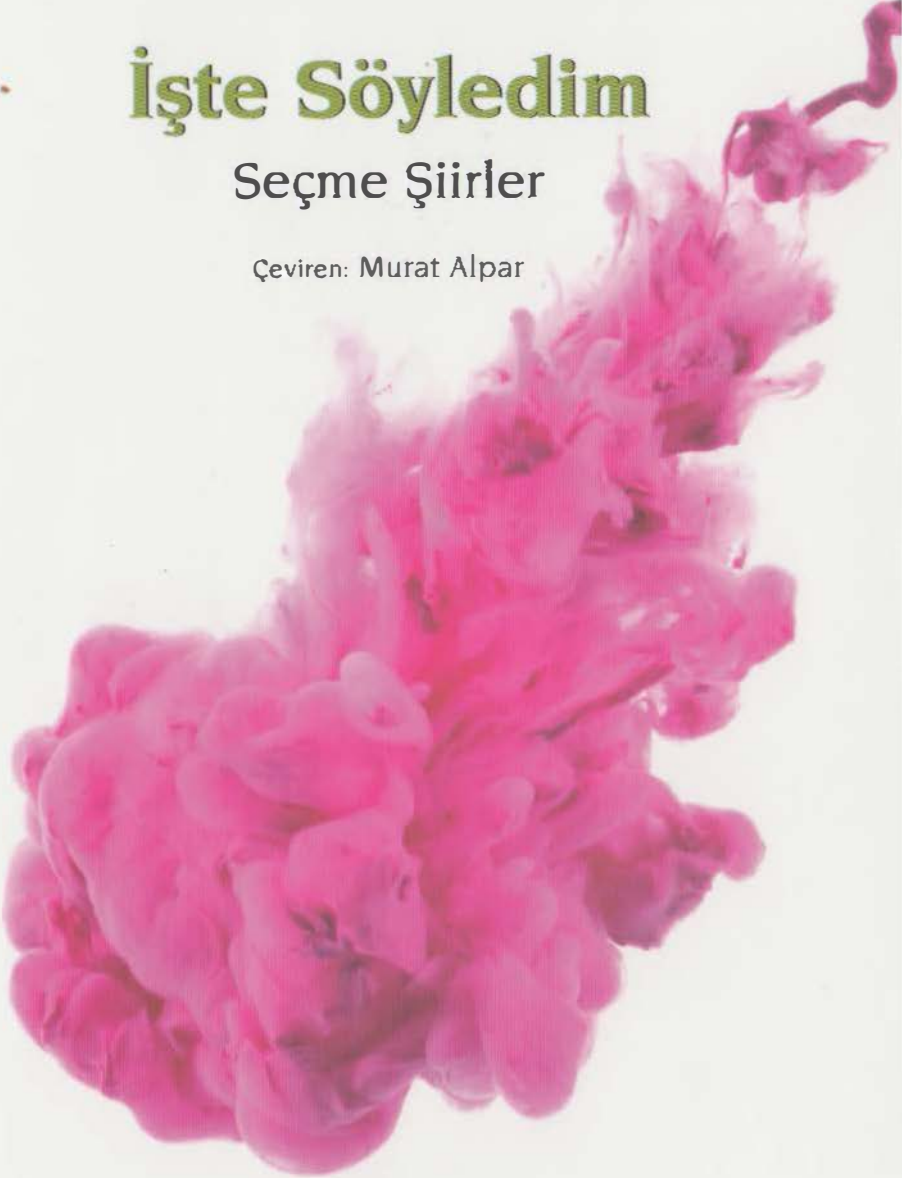
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BENNY ANDERSEN

İşte Söyledim

Seçme Şiirler

Çeviren: Murat Alpar

İŞTE SÖYLEDİM

Seçme Şiirler

Benny Andersen (1929-2018) II. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan Yenilikçi Danimarka Edebiyatı'nın en önemli, en özgün temsilcilerindendir. Bir işçi ailesinden gelen ve düzenli bir okul öğrenimi görme olanağı elde edemeyen şair, iş yaşamına bir reklam bürosunda ayakçılıkla başlamış, daha sonra uzunca bir süre Kopenhag'daki barlarda ve Norveç'teki dağ otellerinin restoranlarında piyanist olarak çalışmıştır. İlk şiir kitabı *Den musikalske ål* (Muzikal Yılanbalığı) 1960'ta yayımlandıktan sonra, 1962'den itibaren bütün vaktini yazırlığa vermiştir. Benny Andersen'ın öyküleri ve şiirleri genelde bireyin yaşamı üzerine karar verebilmesi olanına ağırlık veren varoluşçu görüşün etkilerini yansıtır. Ona göre, günlük yaşamdaki küçük olaylar bu yönde bilinçlenmek için çıkış noktasıdır. Bu görüşü gülmece, ince alay ve yergi aracılığıyla kabul ettirmeye çalışan Benny Andersen, eleştirilerinde saldırgan değildir; tam tersine, bir bilginin soğukkanlılığını ve sevecenliğini sergiler. Özellikle şiir kitapları Danimarka'da satış rekorları kıran Andersen, yazdıklarını *üzücü bir biçimde gülünç ya da gülünç bir biçimde üzücü* olarak nitelendirmiştir.

Murat Alpar 1943'te Manisa'da doğdu. Uzun zamandan beri Kopenhag'da yaşıyor. Danimarka'da yayımlanan Danca şiir kitaplarının yanı sıra, Yunus Emre, Orhan Veli, Fazıl Hüsni Dağlarca, İlhan Berk ve Danimarkalı şair Erik Stinus ile birlikte Melih Cevdet Anday, Kemal Özer ve Nâzım Hikmet'ten Dancaya yaptığı şiir çevirileriyle de tanınıyor.

Dancadan Türkçeye çevirileri: *Aşk Şiiridir Bütün Şiirler* (Henrik Nordbrandt'tan seçme şiirler, 1991), *Ondört Çağdaş Danimarkalı Ozan* (şiir antolojisi, 1995), *Durduramazsın Dünyayı* (Peter Poulsen'den seçme şiirler, 1996), *Sessizlikteki Sessizlik* (Marianne Larsen'den seçme şiirler, 1999), *Bütün Sıradan Ağaçlar Farklıdır* (J. Gustava Brandt'tan seçme şiirler, 2005), *Andersen Masalları* (Andersen'den seçme Masallar, 2006), *Sincabın Sahladığı Sözcükler* (Peter Laugesen'den seçme şiirler, 2011), *Inger Christensen'den Seçme Şiirler* (2013), *Azorno* (Inger Christensen, roman, 2016), *Bulunduğun Yerde* (Pia Tafdrup'tan seçme şiirler, 2016), *Karate Vuruşu* (Dorthe Nors, öyküler, 2017).

BENNY ANDERSEN

İşte Söyledim

Seçme Şiirler

Şiir

Dançadan çeviren

Murat Alpar

YAPI KREDİ YAYINLARI

DANISH ARTS FOUNDATION

Bu çeviri Danimarka Sanat Vakfı tarafından desteklenmiştir.
This translation has been sponsored by the Danish Arts Foundation.

Yapı Kredi Yayınları - 5302
Şiir - 378

İşte Söyledim - Seçme Şiirler / Benny Andersen
Özgün adı: Samlede digte 1960 - 1996
Dancadan çeviren: Murat Alpar

Kitap editörü: Güven Turan
Düzeltili: Filiz Özkan

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Uluşel
Grafik uygulama: İlknur Efe

Baskı: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi
A Blok Kat: 2 34310 Haramidere / İstanbul
Telefon: (0 212) 412 17 00
Sertifika No: 12026

Çeviriye temel alınan eser: Borgen, Kopenhag, 1998
1. baskı: İstanbul, Şubat 2019
ISBN 978-975-08-4422-5

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2018
Sertifika No: 12334

© Benny Andersen & Borgen, Copenhagen.

Bu kitabın telif hakları Gyldendal Group Agency ve Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İçindekiler

7 • Önsöz

Müzikal Yılanbalığı

- 13 • Çözümleme
- 14 • Kış Duası
- 15 • Sofra Duası
- 16 • Yeni Sesler
- 17 • Müzikal Yılanbalığı

Mutfağa Girişi Olan Kamera

- 21 • Kimsesiz ve Çaresiz
- 22 • Barda
- 23 • Bağımsız
- 24 • Röntgenci
- 25 • Entelektüel
- 26 • İyimser

İçimizdeki Melon Şapka

- 29 • Hesaplaşma
- 31 • İyilik
- 32 • Dostluk
- 34 • Mutluluk
- 35 • Anılar
- 36 • Tin
- 37 • Üstün İnsan
- 39 • Bilgi
- 40 • Gülümseme
- 42 • Zamanı Gelmiş
- 44 • Perhiz
- 45 • Yediuyur

Portre Galerisi

- 49 • Tek Başına Yaşayan Sözcük
- 50 • Şımarık Denizkızı
- 51 • Taparcasına Seven İnatçı
Âşık
- 53 • İşte

Son HMM

- 57 • Dünyadaki Son Şiir
- 59 • Tutkallama
- 60 • Emin Olmak İçin
- 61 • Sevgili Düşmanlar
- 62 • Sevgili Dostlar
- 63 • Taşralı Düşünceler
- 64 • Mutlu Bir Aile
- 65 • Kuşak Farkı
- 66 • Toplantı Tutanağı
- 68 • Solucan

Bu Korunmuş Bölgede

- 71 • Büyük Kentten Taşınan
Kişi
- 73 • Sevgi Dolu Yaklaşma
- 74 • Aşk İlanı (kadından
erkeğe)
- 75 • Aşk İlanı (erkekten
kadına)
- 76 • Eşitlik
- 77 • Ortam

78 • Zaman

80 • İşte Söyledim

Kişisel Belgeler

85 • Dar ve Yüksek Yavaş

86 • Müzisyen

87 • Aynı Kişi

88 • Düzlükteki Tarlalar

89 • Melankoli

90 • Yaşam Bilmecezinin
Çözümü

91 • Dertler ve Zevkler

92 • Hayret Ediyorum

94 • Sevimli İskelet

95 • Aydınlık Gece

96 • Dinginlik İstiyorum

97 • Derin Bir Çukur

98 • Sabina

İki Gözün Altında

103 • Bir Fil Kaybeden Birine

107 • Sandalye Fırlatan Birine

109 • Bir Kapana

Gökyüzündeki Yarık ya da

Dünyaya Gelme Sanatı

113 • Bir Şey Değil Bu

114 • Her Şey

116 • Yüzdeki Yüz

Zaman ve Leylek

121 • Saat

122 • Manifesto

125 • Huzursuzluk

Bu Gidiş Gelişler

129 • Bisikletli Kierkegaard

131 • Eskisi Gibi Değil Artık
Sapa Yerler

132 • Gönülümün Göçmeni

ÖNSÖZ

Çağdaş Danimarka Edebiyatı'nın en önemli şairlerinden sayılan Benny Andersen (1929-2018) özellikle şiirleri ve çocuk kitaplarıyla Danimarka'da çok sevilen bir yazardır. Ama buna yaşamı boyunca yayımlanan 17 şiir kitabının ve çocuk kitaplarının yanı sıra, roman, öykü, anı ve deneme türlerinde de yazdığı kitapları, bestelerini ve piyanistliğini de eklemeliyiz.

Benny Andersen 1971 yılında çıkan *İnsana Gereklilik Gerekir* başlıklı, o güne dek yazdığı şiirlerden seçmeler kitabının arka kapağında, kendisini, kendisiyle araya uzaklık koyarak ve ince bir alaycılıkla şöyle anlatır, ya da kendi deyişiyle, şöyle ele verir:

Soyadı: Andersen

Adı: Benny Allan

Milliyeti: Danimarkalı

Mesleği: Yazar

Boy: Yeterince uzun

Cinsiyeti: Belirgin değil

Saçları: Var

Gözleri: Miyop

Doğum Tarihi: 7 Kasım 1929

Doğum Yeri: Kopenhag

Annesi: Gudrun Andersen, Gentofte Hastanesi'nde sıradan işçi

Babası: "Gilleje-Svend" takma adıyla çağrılan duvarcı işçisi Svend Aage Andersen

Çocukları: Lisbet, Kim

Eşi: Signe

Bir reklam bürosunda ayakçılık deneyimini, uzunca bir süre hem notalı hem notasız piyanistlik izledi. 1962'den itibaren bütün vaktini yazarlığa verdi... daha az yorucu, daha dingin bir yaşam umuduyla... ama nerdee!

İlk şiir kitabı *Müzikal Yılanbalığı* 1960 ilkbaharında çıktı. Son kitabını daha yazmadı ama aradaki zamanı başka kitaplar, şiirler, öyküler, çocuk kitapları, radyo ve tv oyunları yazarak geçiriyor.

Gözde Konusu: Yaşamın zorlukları. Kısa zamanda, bunlardan kurtulmuş olarak taburcu olacağını umuyor.

• • •

Danimarka'da yenilikçi şiirin ilk kıpırtıları 1920'lerde görülür. Ancak bu kıpırdanış biçimsel deneylerin ötesine geçememiştir. Gerçek anlamda yenilikçi akım ise 1940'larda ortaya çıktı. Oldukça dışa kapalı geleneksel Danimarka şiirine bir tepki olarak doğan yenilikçi şiiri destekleyen şairler, *Biz kalıta konmadık*, sloganıyla işe giriştiler. Bu girişimde, dış etkilere açılma isteğinin yanı sıra, bu isteği güçlendiren tarihsel koşulların da önemi büyüktür: II. Dünya Savaşı'nı izleyen Soğuk Savaş, toplumsal çözülme, bu yeni durumun yarattığı güvensizlik duygusu ve insancıl bir felsefenin etkenlik kazanmasının doğuracağı denge gibi konular, Danimarkalı aydınlar arasında büyük tartışmalara yol açmıştı. Varılan sonuç şuydu: II. Dünya Savaşı yeni bir gerçeklik, yeni bir öz yaratmıştır. Bu yeni gerçekliği, bu yeni özü dile getirebilmek için de yeni bir dil gerekir!

Bu durumda, kimi Danimarkalı şairler, XX. yüzyılın başlarında Avrupa şiirinde kendini gösteren simgecilik akımını benimsediler; kimi şairlerse Jean-Paul Sartre'in, çağın sorunlarını toplumcu bir yaklaşımla ele almak gerektiğini vurgulayan görüşünü uyguladılar. Daha sonraları gerçeküstücülük, dadacılık, somut şiir vb gibi yenilikçi şiirin çeşitli kolları da Danimarka şiirinde etkenlik kazandı.

Yenilikçi şairler her şeyden önce şiirin biçimsel sorunlarını ele alıp, çağın kargaşa içindeki gerçeğinin, özünün, ancak ölçülü uyaklı geleneksel biçimi kırarak, özgür koşukla yakalanabileceğini saptadılar. Bu arada Danimarkalı şair Ole Wivel'in, *Sözcüklerde kışlıyor/ ayrıldığımız gerçek*, dizeleriyle anlattığı, sözcüklerin geleneksel anlamları ve çağrışımları sorunu ortaya çıktı. Sözcüklere yeni çağrışımlar kazandırmanın yolu da söz dizimine tanınan özgürlükten, dolayısıyla özgür koşuğun özgürce uygulanmasından geçiyordu. Yenilikçi Danimarka Şiiri bu yüzden şiirin biçimine değgin çok ilginç deneylerle doludur.

Bu bağlamda en ilginç örnekleri de Benny Andersen'in şiirlerinde bulmaktayız. Benny Andersen yalnızca Dancanın söz dizimiyle oynamayı yeterli bulmamış, kendisi de birçok yeni sözcük yapmıştır. Üstelik Dancanın, kimsenin aklına gelmeyen olanaklarını bulup kullanmada gösterdiği büyük ustalık onu Yenilikçi Danimarka Edebiyatı'nın en özgün şairlerinden biri konumuna yerleştirmiştir.

Danimarkalı yenilikçi şairlerin biçim deneylerinin yanı sıra, öz konusunda, yaşam ve toplumla ilgili çeşitli görüşlerin de hem şiiri hem öteki edebiyat türlerini yönlerdiği görülür. Kaba bir sınıflama yaparsak, dört ana görüşten söz edebiliriz: 1) Gözlenebilen, mantıkla açıklanabilen dünyanın dışında bir boyut olduğunu ileri süren *doğaötesi görüş*. 2) Çıkış noktasını "Ben kimim?" sorusundan alan ve bireyin kendi yaşamı üzerine karar verebilmesi olanağına ağırlık veren *varoluşçu görüş*. 3) Çıkış noktasını gene kimlik sorunundan alan *tinbilimsel* ya da *Freudcu görüş*. (Bu görüşün *varoluşçu görüş*'ten ayrımı, yetiştirme, eğitim ve toplumsallaşmanın birey üstündeki etkisine çok ağırlık vermesidir.) 4) Bireyin ve toplumun durumunu, toplumdaki çeşitli ekonomik güçler arasındaki çarışmanın sonucu olarak gören *Marxçı görüş*.

Benny Andersen'in yazarlığı genelde yukarıda belirtilen dört ana görüşten ikincisinin, yani *varoluşçu görüş*'ün etkilerini yansıtır. Amaç, bireyi toplumun işleyişiyle yüz yüze getirmektir. Benny Andersen bu amacı yalnız şiirlerinde değil, öykülerinde de gerçekleştirir. Daha ilk şiir kitabı, *Müzikal Yılanbalığı*'nda da, gülünç olana önem verdiğini, gülünç olanı ciddiye aldığını vurgular. Bunu Benny Andersen'in hem yazarlık kuralı hem de uyguladığı gülmece yönteminin temelinde yatan bakış açısının ifadesi olarak görmek gerekir.

Benny Andersen bütün kitaplarında, insanı köstekleyen zengin bir endüstri toplumu içinde, bireyin gelişmesiyle ilgili sorunları aydınlatan örnek durumları ve böyle bir toplumdaki insan tiplerini odak noktası yapar; bireyle toplumun karşılaşmasını, korku ve hiçlik duygusunu, kişiliğini geliştirmek istemeyen bireyin, kendisini aldatma yollarını ele alır.

Andersen gerek şiirlerinde, gerek düzyazılarında şu felsefeyi vurgulamaya çalışır: Birey kendi yaşamı konusunda sorumluluk yüklenmelidir! Bu noktada Danimarkalı filozof Kierkegaard'ın

etkisini görmekteyiz. Benny Andersen, insanın, Dostoyevski'nin yeraltı insanı gibi, toplumdaki değer yargılarının elinde oyuncak olduğu ve kendi cehennemini yarattığı görüşündedir. Bu sorunun çözümü ise hoşgörü, sevgi ve karşılıklı güven gibi ülkülerin ilkin bireyde gerçekleşmesi gerektiğini anlayıp bu ülküleri uygulamaktır. Günlük yaşamdaki küçük olaylar bu yönde bilinçlenmek için çıkış noktasıdır. Ama bu görüşü gülmece, ince alay ve yergi aracılığıyla kabul ettirmeye çalışan Benny Andersen, eleştirilerinde saldırgan değildir. Yaklaşımı, daha çok, bir bilgenin yaklaşımını andırır. Yaşam sorunlarına toptancı çözümler getirmez; daha bilinçli, daha doyurucu, daha insancıl bir yaşam için önerilerde bulunur. Onun için önemli olan, kişisel gereksinimlerle toplumsal beklentiler arasında bir denge bulmak gerektiğini bireyin görmesidir.

Benny Andersen kimi eleştirmenlerin onu yalnızca gözde bir gülmece yazarı gibi algılamasına karşı çıkmış, yazdıklarını, *üzücü bir biçimde gülünç ya da gülünç bir biçimde üzücü* olarak nitelendirmiştir.

Bugün Danimarka'da herkesin tanıdığı çağdaş şair kimdir, diye sorulsa verilecek yanıt hiç kuşkusuz Benny Andersen olurdu. Çünkü şiir kitapları satış rekorları kıran Benny Andersen –belki çelişkili bir betimleme denecek ama– tam anlamıyla, yenilikçi bir halk şairidir.

• • •

Bu seçkideki şiirler Benny Andersen'in şu kitaplarından alındı: *Den musikalske år* (1960, Müzikal Yılanbalığı), *Kamera med køkkenadgang* (1962, Mutfağa Girişi Olan Kamera), *Den indre bowlerhat* (1964, İçimizdeki Melon Şapka), *Portrætsgalleri* (1966, Portre Galerisi), *Det sidste øh* (1969, Son Hmm), *Her i reservatet* (1971, Bu Korunmuş Bölgede), *Personlige papirer* (1974, Kişisel Belgeler), *Under begge øjne* (1978, İki Gözün Altında), *Himmelsprætteller kunsten at komme til verden* (1979, Gökyüzündeki Yarık ya da Dünyaya Gelme Sanatı), *Tiden og storken* (1985, Zaman ve Leylek), *Denne kommen og gåen* (1993, Bu Gidiş Gelişler).

Murat Alpar

Kopenhag, Aralık 2018

Müzikal Yılanbalığı (1960)

ÇÖZÜMLEME

Yandaki odadan gelen iki ses uyandırıyor beni,
yorgun ve kalın, seslerden biri
coşkunca açıklayıcı öteki.
Sadece ses ve ses tonu, sözcük değil bunlar.

Nadir bir orkideye benziyor
yatağın üstünde tavandaki nem lekesi –
Ama ne yararı var o lekenin tavanda?
Bir nem lekesi sadece işte.

Pencerenin üst kısmındaki birazcık mavi
ne söylüyor hava üstüne yarınki?
Dünkü havayı anımsıyorum elbet.
Acaba yağmur mu yağıyor Rønne'ye şimdi?

Dün gece buldum yaşam felsefemi
ve daha iyi uyudum her zamankinden.
Gelgelelim nasıl bağışlatmalı
geç vakte dek uyuyup kalmış olmamı?

KIŞ DUASI

Sessizleştir beni, kış
duyabilmem için sancısını
kapalı ağaçların
dilsiz kuşların
çocuklarıinki gibi incecik turnaklarıyla
buzun altını tırmalayan suların.
Sessizleştir beni, kış
duyabilmem için sancını.

Uyanık tut beni, kış
seni tanıyabilmem için.
Sen misin elimi
açmak istediğimde büken
bu indükleme akımı?
Bir yerde sıkıştın da
imdat sinyali mi gönderiyorsun
sinirlerimin aracılığıyla?
Uyanık tut beni, kış
seni bulabilmem için.

SOFRA DUASI

Bugün de ver bana
tereyağlı ekmeğimi.
Ellerimde buluşsun
yumuşakla sert,
baskın çıksın tereyağın sarısı
ekmeğin karasına.
Bırak dokunsun ellerim bizi yaşatanlara:
kahverengi ekmeğe, sapsarı tereyağa
ve evrensel sevgiye.

YENİ SESLER

Gölün eğimli kıyısındaki buzun üstünde
yumuşak ekmek kırıntıları var.
Ağırlık merkezinden kaçabilmek için
boynunu uzatıyor ördekler
karton kesen makas gibi sesleriyle.

Saflığı bozulmamış sesleri dinleyerek
zengin bir dil öğrenmek için geldim buraya.
Ördeklerle başlayabilirim öyleyse.

Yanımda ekmek de getirdiğime göre.

MÜZİKAL YILANBALIĞI

Küller dökülüyor güneşten.
Derin bir saygı ve korkuyla fırıl fırıl dönüyor
salyangozun gözleri:
Ne kadar da uzakta her şey!

Çizilmiş bir plağın yüzeyinde
dönen iğnenin cızırtılı gürültüsüyle
göle iniyor ördek.

Terk ediyor gölü yılanbalığı geri dönmemek üzre.
Arkasına bakıyor birkaç kez öfkeyle.

Mutfağa Giriş Olan Kamera (1962)

KİMSESİZ VE ÇARESİZ

Çam ağacı durmadan testereliyor ufku
bakıyorken kum tepeleri çekinerek
birbirlerinin omzu üzerinden.
Deniz inik. Çatık kaşlı kara taşlar
yükselip yalanıyor yosundan dilleriyle.

Gözünü dikmiş bakıyor üzüntüyle
soluk benizli fener kulesi
gemilerin neşeli alt çenesine –
Hangi uzak sahilleri tatınınız, der gibi.
Mümkün mü bulmak bu yerden güzelini?

Kupkuru bir denizyıldızı
işaret ediyor her yöne.

BARDA

Koca sesli küçük adamlar buluşuyorlar burda
istenmeyen ana babaların çocukları bunlar
toplanıp bir kıyıdaki piyanonun başında
düşünü kuruyorlar tutamakların, kalın mektupların
ve gebe telefonların
kısacası kaymaklı bir yaşamın.
Öyle ya niçin yaşasın insan
mutfığa girişi olan
ve duvarları Çocuklara Yardım Günü'nün
geçersiz piyango biletleriyle kaplı
bir kameranın içinde
soğuk duş hobisiyle
ve uykunun sıvası söküldüğünde
günün uçurumunu bulsun altında?
Raptiyeden raptiyeye atlamak yok artık burda
burda pıhtılaşıyor seğirten saniyeler
burda üstünden atıp derdini insan
kıyılmış ezgiler halinde geri alıyor:
kalbin yumuşak kıymasıdır bu ezgiler.
Burda olanaklıdır inanmak
çerçevenin resmi doğurduğuna
ve her şeyin iyi olduğuna, yeter ki
doğru sözcükleri öğretelim yankılara.
Yivler açıyoruz korkusuzca
sarhoşluğun sakın sarmalında
dışarıdaki sokak küçük bir çizik
oluncaya dek düşlerin uzunçalarında.

BAĞIMSIZ

Bir düğmeye basıyorum
beyaz lamba sarılaşıp olgunlaşıyor.
Dürülüp lastikle bağlanmış
küçük tomarlar halinde
sakladığım bilincimin
bulunduğu çekmeceyi açıyorum.
Bu odanın efendisiyim ben.
Kendi ayaklarım kendi masamın altında.
Bir sandalyeye raptiye koyup
güvenle başka bir sandalyeye oturabilirim.
El ele tutuşarak penceredeki bitkiler
bir zincir oluşturup
dışarıya düşmemi önlüyorlar.

Ama kapar kapamaz gözlerimi
gördüğüm şey yüzler
yüzler
yüzler.

RÖNTGENCİ

Görmek –
 gerçekten biliyor muyuz
 ne olduğunu
 görmek denilen şeyin?
 Ağaçlar, kuşlar; sokaktaki, tramvaylardaki yüzler –
 Bu mu görmek denilen?
 O zaman her şeyi sıraya dizip
 resimlerini çekmek yeter.
 Ama görmek
 özneyi gözetlemektir
 gözetlendiğinin farkında değilken.

Kapımın anahtar deliğinin arkasında
 diz çöküyor
 ve görüyorum:
 Dördüncü katta oturan kadın
 merdivende durmuş
 oflayıp pufluyor –
 benden başka kim görmüştür onun
 şişmanlığını kabul ettiğini?
 Postacı kapımın önünde kıcını kaşıyor.
 Genç bir adam öfkeyle elini kuruluyor yeninde
 defalarca – ama fayda etmiyor.
 Zevk düşkünü kalbine götürüyor elini
 korku okunuyor gözlerinde;
 dilenci uğradığı düş kırıklığına oh olsun der gibi gülümsüyor;
 heybetli çöküyor,
 çelimsiz doğruluyor:
 Görüyorum,
 yaşamımda ilk kez görüyorum,
 sunağımın,
 gerçeğin soğuk bir rüzgâr gibi içeriye girdiği
 anahtar deliğimin
 arkasında diz çökmüş halimle –
 soluk alabiliyorum artık,
 gözetlenmediğim için şu anda
 doğru görebiliyorum her şeyi.

ENTELEKTÜEL

Senfonileri içiyordu o,
biz ötekilerin kahve içtiği gibi,
hem de süt ve şeker katıp
iyice karıştırmadan.

Spor totoyu kim tutturdu?
gibi masum bir soruyu
o hemen bir kafa vuruşuyla
şimdiki zaman ve ters zamandaki
ideolojik sonuçlara
ve korner atışıyla Freud'a gönderiyordu.

Bir köpeğin bir elektrik direğine işediğini görse
kanatlarını açıp havalanıyor,
iki üç bin yıllık yükseklikte
yarım saat daireler çiziyordu.

Biz ise sınıyorduk olduğumuz yere
yavan yaratıklara yakışır biçimde,
bilmiyorduk nereye saklayalım
komplekslerle yoğrulmuş suratımızı.
Nefret ediyorduk ondan çünkü
sopalı ve gözlüklü beyaz adamın huzurunda
basık alınlı bir yamyam sürüsü gibi
duyumsuyorduk kendimizi.

Ama doğru bir tarafı da vardı dediklerinin.
Düşünmeye başlamıştık, hangimizde var diye
onun beyninin yarısı bile.
Ve bir akşam üzeri onu çiğ çiğ yedik.

Bu bizi daha bilgili kılmadı ama
bilgili olmayı da özlemedik o günden sonra.

İYİMSER

Sana iyice sarılmışım
 siyah şemsiyeler arasında.
 Gözümüze yanağımtza batıyordu
 yoğun bir kalabalık
 oluşturan şemsiyeler.
 Kıpırdamadan duruyorduk
 şemsiyeler sokağındaki
 bir parmaklığın önünde.
 Üstelik çok geçmeden
 takviye gelmeye başladı
 şemsiyeler ordusuna.
 İşyerlerinden dışarıya çıkan
 merdivenlerden aşağıya inen
 şemsiyeler geliyordu üstümüze
 hiç durmadan.
 Onların çarkına sıkışmış dönüyorduk.
 Anlamsız dövmeler işlendi tenimize,
 yırtılıp lime lime oldu kulaklarımız;
 silahsızdık siyah şemsiyeler arasında.
 Güneş bir gün parlayacak,
 dedim sana
 siyah şemsiyelerden bir yumurtanın içinden.
 Ama sen:
 Güneş parlıyor işte!
 diye bağırınca,
 saldırıya geçti şemsiyeler
 ve seni çekip götürdüler.
 Bense bir başıma kaldım
 pırl pırl ışıldayan güneşin altında.

İçimizdeki Melon Şapka (1964)

HESAPLAŞMA

Ara sıra hiçbir şeye katlanamıyorum

birisinin tam önümden gitmesine

katlanamıyorum

birisinin tam arkamdan gelmesine

kallanamıyorum

birisinin çekip gitmesine

katlanamıyorum

ille bir şey çıkıyor

katlanamadığım

örneğin gazetecideki dizgi yanlışlarına

katlanamıyorum

dogru dizilenler de

İç açıcı değil ya neyse -

yoldaki çukurlar

ortalıktaki çerçöp

güneşin eğri duruşu

kuşların zevksiz uçuşu –

son gördüğümde bu yana

cirkinleşip aksileşen insanlar

kravallılar

kravatsızlar –

köpeğim olsa

ail kurt! derdim

ne var ki iyi değil köpeklerle aram

onun için mutlu sayabilir herkes kendini –

gene de toparlanmaya

ve her şeye olumlu bir gözle bakmaya

çalışıyorum şimdi

ama dün böyle degildim

çok uzağa gitmiş olamaz çünkü halim -

dün oynayan papatyaları gördüğüm

yolda yürüyorum şu anda

şimdi de burada o papatylar ama

en gösterişlileri hariç

birisi toplayıp onları
bir buket yapmış olmalı
geriye kalanlarınsa pek değeri yok –
sona ermeli artık bu durum
başkaları da görmüyor mu
değişmem gerektiğini
arada bir elbette boşalmalı insan
işte hırslımı aldım neyse ki
yemek bile yemeden
gidip yatacağım şimdi.

İYİLİK

Hep iyilik etmeye çalıştım ben
 çok çaba gerektiren bir iş bu
 birisine kapıyı açmada
                                          yer tutmada
                                          paltosunu giymesine
 bir işe girmesine yardım etmede
                                          ve benzeri durumlarda
 iyilik etmekten hiç kaçınmadım
 kollarımı açtım herkese
 izin verdim omzumda ağlanmasına
 ama buz kesiliyorum sanki
 fırsat bulduğum zaman
 helki bir tür çekingenlik bu –
 çekinme aç kollarını
 diyorsam da kendime
 o kadar zor ki kendimi kurban etmek
                                          birisi durmuş bakıyorken
 soluğumu tutmak kadar zor
                                          birkaç dakika iyilik etmek
                                          her seferinde
 ama her gün alıştırmaya yaptığım için
 rahatsız edilmezsem eğer
 bir saat kadar bir süre
                                          iyilik edebiliyorum
 tek başıma oturup
                                          saati koyuyorum önüme
 kollarımı açıyorum defalarca
                                          kucaklamaya hazır
 hiçbir sorun yaratmıyor bu –
 gerçek şu ki yalnızken
 en iyi insanım ben.

DOSTLUK

Daha sen açmadan, tekmeleyerek açıp kapıyı
 yükümü boşaltmak için içeri giriyor
 ve yorgun argın yanına geliyorum
 yük dolu çuvalarımla –
 seni bir koltuğa oturtup
 yastıklar ve güvencelerle destekliyorum:
 sıkı dur şimdi
 birinci çuvalı boşaltıyorum başımdan aşağıya:
 kullanılmış üzüntüler, yanıp külleşmiş kuşku,lar,
 kemirilmiş hakaretler,
 soyulmuş kabuklar ve sıkıntı tortuları –
 bana yardım etmelisin, böyle gitmez bu
 başını kaldırıp söyle, katlanmalısın! diye –
 şimdi de ikinci çuval: gerçekleşmeyen tasarılar,
 yolculuk kalıntıları, bölünmüş bir gelecek
 ve mayalanmış beklentiler –
 hâlâ kolların boşta
 gülümseyerek uzatıyorsun elini: cesaretini toplama
 her şeyi kendine dert etme!
 teşekkür ederim bu sözler için, şimdi biraz daha iyiyim
 hazırım içinde her şeyden biraz olan
 üçüncü ve sonuncu çuvalı da boşaltmaya:
 tersine çevrilmiş miğferler
 içlerindeki savaş süregelen konserve kutuları
 hassas noktaların kirli haritaları
 sorun çıkarmak için dirilen ölümler –
 turbalıklıki Amanda'yı anımsamak yeter
 sertleşinceye dek kamçılanmış ergenliğimizi de unutma
 her şey senin için, diyorsun, yalnız senin için!
 tersyüz ediyorum ceplerimi
 işte içindekiler
 biraz tinsel urnak beresi, biraz selam yapığ
 bir tek karamel
 anlıyor musun şimdi beni
 altında kaldığın bu yığın içinde –

vurup dağıtıyorum yığının tepesini, aşağıya yüzüne dek inen
bir hava deliği kazıyorum, kulağımı dayayıp
dinliyorum bastırılmış iniltilerini:

Ayakların yere bassın, diye fısıldıyorsun, savaşımaya devam et!
sessizce çekip gidiyorum hafiflemiş bir halde –
gerçek bir dost böyle konuşur işte.

MUTLULUK

Özel bir şey var mutlulukta
öyle seviniyor ki insan
onunla karşılaştığı zaman
tedirgin de oluyor ama
kıpırdamıyor yerinden bir süreç
sakınarak atıyor adımlarını sonra
bir mayın tarlasındaymış gibi
ve paramparça olmadan attığı her adımda
ya tadını çıkarmayı unutuyor mutluluğun
ya da kederleniyor bilmediği için
onun ne kadar süreceğini
ve sonunda güçlükler baş gösterince
iyice rahatlıyor
güvenlik altına almış gibi kendini –
aslında üzücü bir durum bu
özel bir şey var çünkü mutlulukta
insanın başka türlü karşılaşamayacağı.
Belki de gerçek sorun şurada:
Çok az tanıyoruz biz mutluluğu
daha iyi tanımalıyız onu
bu da sanırım alıştırmaya bağlı.

ANILAR

Ara sıra tutsak ediyor beni
anıları o günlerin
oysa çok daha iyi durumum şimdi
o günlerde çok sık
dişçiye giderdim
mürekkep akıttırdı dolmakalemim
bir defasında da bisikletim
çalındı sandım
gelecek üstüne çok tedirgindim
ama görüyorum ki her şey
yolunda gitti sonra
ve şimdi sık sık
ısınıyor yüreğim
anılardan bunalmadığım
o günlerin anılarıyla.

TİN

Biraz fazla ağırlık vermiyor muyuz
maddiyata?
İçerde oturup patates soyduğum zaman
özellikle de yeni patatesleri
birdenbire durup
düşünüyorum bazen
burada oturmuş
ne yapıyorsun Allah aşkına
diyorum kendime
sonra da patateslere bakıyorum
bir şey görüyorum onlarda:
her bir küçük patates
gözü derisi olan
bağımsız bir varlık
içinde binlerce kullanılmamış
olanak barındıran
senin benim gibi
bunu gerçekten düşün, diyorum kendime
ve dışardaki güneşe bakıp
yaşamımı düşünüyorum
sonra da saygı duymaya başladığım
küçük ve savunmasız
patatesleri seyrediyorum
uzun zaman geçiyor bazen
patatesleri soyma işine
geri dönünceye kadar:
işte bunu anlıyorum ben tin deyince.

ÜSTÜN İNSAN

Bir türlü doğru işlemiyor benim ruhum
 dışarı çıkaramadığım
 öyle çok şey var ki içimde –
 bana gerekli değilse de bunlar
 başkalarına gerekebilir
 onları kurtarabilir
 onlara destek olabilir –
 akar-kokar bir bunalım sergileyen insanlar
 gelip geçiyor yanımdan
 esneyen sorunlarla dolu
 o sorunların çözümü benim içimde
 ama onu dışarı çıkarmak bir sorun:
 amuda kalkıyorum
 yanlamasına taklalar
 perendeler atıyorum
 ne var ki hep başka şeyler
 dökülüyor dışarı
 şikâyetler
 şüpheler
 eski anılarda düzelttiler –
 aslında böyle değilim ben
 açıkça farkındayım bunun
 boğazıma kadar doluyum
 kafam bir şampanya mantarı sanki
 kendimi biraz sarsıyorum
 bi dakka, diyorum
 patlama gelmek üzere
 o zaman muflu olacak herkes
 ama insanlar bıkıyor beklemekten
 oysa bana inansalar
 patlama çoktan gelirdi
 vakti yok ama insanların
 her zamanki şey sanıyorlar dediğimi
 farkında bile değiller
 neyi elden kaçırdıklarının

38 BENNY ANDERSEN

bense kalakalıyorum
olduğum yerde
yanlış anlaşılmiş bir yanardağım ben
lavası için için yanan –
ama bir kez daha denemeliyim
hele bi dakika bekleyin.

BİLGİ

Çok şey hakkında çok şey bilmiyorum
 bildiklerim de zaten
     harcıâlem
 bir düşün başkasının aklına gelmeyen
     belli bir şeyi bildiğini
 örneğin hanımböceğinin benekleri
     arasındaki bağınıyı –
 ben kendime saklamazdım
     bu bilgiyi
 ara sıra ayağa kalkıp toplantılarda
     o benekleri anlattırdım
 sonra da otururdum yerine
     övgü falan beklemeden
 doğrudan hanımböceği üstüne
     konuşabilmem için sağladığı
 sırtım dik, bakışım sert bir halde.

GÜLÜMSEME

Cıyak cıyak ağlayarak geldim dünyaya
 ortalığı çınlattım vaftiz edilirken
 çığlıklar attım arı soktuğunda
 ulur gibi ağladım dayak yediğim zaman
 yavaş yavaş Danimarkalı oldum sonra
 gülümsemeyi öğrendim dünyaya
 doktora

fotoğrafçıya

polise uçkağıtçıya

gülümsemeyi öğrenince
 gülücükler ülkesinin yurttaşı oldum
 gülücük deyip geçme

gülümsemek

sinekleri uzak, duyguları temiz tutar
 dişlere yararlıdır hava ve ışık –
 geç mi kaldın

para mı batırdın

araba mı çarptı sana

gülümseyiver –

gülümseyen trafik kurbanlarını

çenesi düşük sağ kalanları

kıkır kıkır gülen evsizleri

görmek için turist akıyor ülkeye baksana

yüzümden atamıyorum şu gülümsemeyi
 arada bir ağlamak

surat asmak istiyorum oysaki

yozlaşma ve düşmanlık gizleyen

başka gülücüklere

karşı çıkmak geliyor içimden

ama gülücüklerim engel oluyor buna

bir nırmık gibi uzanıp dışarıya

şapka gözlük ne bulursa söküp atıyor

gülümseyerek çekiyorum bu derdi

yüzümde bir aycöregi gibi

İŞTE SOYLEDİM 41

üstüne dert asıp kuruttuğum
kapılara sığmayan bu boyunduruğu
gülücükler ülkesinin yurttaşayım ben
hiç de imrenilecek bir şey değil bu.

ZAMANI GELMİŞ

Zamanı gelmiş artık
 su kaynıyor
 toprak yakıyor
 dünya bekliyor
 İskender Sezar'ın
 başladığı yaştayken
 adı Büyük'e çıkmıştı bile
 Sezar benim yaşımdayken
 işi bitmişti
 boşa harcamamış onlar zamanı
 zaman da onları harcamamış
 zamanı gömlek gibi kullanmış
 sırtlarında o gömlekle uyumuş
 sırtlarında o gömlekle yiyip içmişler
 sonunda da zamana gömülmüşler
 bense oturmuş burda
 gazete okuyor
 Noel kutluyor
 kendimi tutuyorum
 kaçıp gidiyor elimden
 yapacağım büyük işler
 büyüdükçe büyüyor
 bulgu borcum dünyaya
 beklemiyor ki dünya
 Mozart beş yaşımdayken
 on ikisindeyken İsa
 Columbus'un gemisi demir aldığında
 ve Homeros
 ve Rembrandt
 ve Pasteur
 ve Darwin
 ve Dalgas
 da Vinci
 da Gama

zamanı gelmiş artık
baksana geçmiş bile
nerde şapkam
nerde paltom
pantolon kısaçlarım
ya şimdi ya hiçbir zaman

PERHİZ

Karides göz zarını kurutur
yağ sivilce yapar
gözlemeler mideye oturur
domuz eti kalbe zararlıdır
tavuk etinin tavuğa
balığın kasaba
köfteninse hiç kimseye
yararı yoktur
gebelikte irmikten
evlilikte sarımsaktan uzak dur
tatlı kötüdür
ekşi sakıncalıdır
tuz yaşamı kısaltır
acı askıda bırakır
marmelat kulakları gevşetir
yahnî hava kesesini büzer
yumurta kolları çarpıtır
bayır turpu tat duyusunu
peynir koku almayı
kurabiye ışıtmeyi etkiler
kırmızıturp ufku daraltır
bezelye gelişmeyi önler
karnabahar manzarayı engeller
sabah kahvaltısı iştah keser
gece yemeği iştah açar
yemek mideye
yaşam sağlığa zararlıdır
hapır hapır
hapır hapır
hapır hapır

YEDİUYUR

Bir türlü yataktan kalkamadığın
 ya da bir eyalet büyüklüğündeki yatağın
 ancak ucuna varabildiğin
 olanaksız uçsuz bucaksız sabah:
 tünel kazar gibi kendine yol açarsın
 yapış yapış boğucu yorganın altında
 yolunu şaşırmış kimsesiz sperma
 gücün yetmez gideceğin yere varmaya
 durup biraz dinlenmen
 cesaretini toplaman gerek
 çarşafın üstünde ter dökerek
 paniğe kapılma şimdi
 izleyeceğin denenmemiş kıvrımlar var daha
 ama trafik diye bir şey yok
 sorular, toplantılar, kaygan yokuşlar, kravatlar
 yorganın sınırında bekliyorlar seni
 uyanmanı bekliyorlar –
 günde bir kez
 kendine yol kazarak dışarıya çıkmakla
 ortada görünmekle
 biraz yemek yemekle
 biraz büyümekle
 sıranı beklemekle
 gerinmekle
 eğilmekle
 bir şeyi imzalamak ya da dans etmekle
 tavır almakla
 öğrenmekle
 taraf tutmakla yükümlüsün
 ama ağırlaşıyor devinimlerim
 önümde bir buzul gibi yayılan
 bu yorganın yüzünden –
 kuş tüylerinin içinden mors alfabesiyle
 keçeleşen bir ileti gönderin
 sabırsızlıkla tepinin duran amirlerime

gevezelik ederek sabah çayı içen yakınlarıma
nöbetçi öğretmenlere ve alacaklılara:
hayattayım ama çok bitkinim
bir arama ekibi çıkarın yola
radarlar, kurbağa adamlar, senbernar köpekleriyle.

Portre Galerisi (1966)

TEK BAŞINA YAŞAYAN SÖZCÜK

MERHABA TANIMADIĞIM

Benim gibi sen de

iyi ve kötü her şeyi paylaşacak

anlayışlı bir dostun

özlemini çekiyorsan

gel paylaşalım

elimizden kaçan şeyleri –

Ben sıradan ve kurlsız bir fiilim

kendine özgü çekimiyle

geçimini sağlayan

bakımlı ve dayanıklı olduğumu söylerler

Çekingenliğim

ve yakın bir geçmişteki

bir düş kırıklığı yüzünden

doğru sözcüğü henüz bulamadım –

Dilsel konum ve yazım önemli değil benim için

ister soylu ister sıradan

ister yabancı ister yerli bir sözcük ol

yeter ki sevgiye değer ver ve bu yıl ilkyazın

yalnız geçirilemeyecek kadar

güzel olduğunu bana hissettir –

İlgi alanlarım: İyi olan her şey, doğa, evcimen dilbilgisi ve

bir tek üstünlük derecesi –

Bana çekinmeden bir şeyler yazabilirsin

(Kalıcı bir sözcük oyunu, belki bir şiir)

ŞIMARIK DENİZKIZI

Tatlı diyorlar bana
ama tuzuunu yalamak istiyorlar
sıcak olduğumu sanıyorlar
ama damarlarımdaki balık kanı tahrik ediyor onları –
suyu kamışla emerek içen hayalperestler
serpmeleri sırmalı talipler
alımlı olduğumu söylüyorlar
çünkü o kadar soğuk ve ilgisizim
Ne değeri var o yumuşak parmakların
o donuk bakışların
evdeki sekiz kolluyla kıyaslanırsa:
sekiz yüz vantuz tanıyor beni içten ve dıştan –
Açıklara yüzüyorum her gece
ardımda sevimli denizanalarından bir sürüyle
Batarken ben mürekkepten sersemlemiş bir halde
sahile sürükleniyor onlar
onlar böyle istiyor
ben böyle istiyorum
Konuşmadan anlaşıyoruz işte
Tuza ihtiyacı var onların
benim de havaya, ara sıra.

TAPARCASINA SEVEN İNATÇI ÂŞIK

Bir kerecik olsun
 seni içinden görebilsem –
 ev yapımı bir uçurtmayı
     kalbinin en yüksek tepesinden uçurabilsem –
 krepon kağıdından yapılmış rengârenk kordonları
 ve çatal kuyruklu bayrakları
     gözlerinin balkonlarından sallayabilsem –
 Başka türlü asla kan vermeyen ben
 ortak hücre zarlarımızdan dokunmuş
     uçan halılar üstünde
 bir gelecek vaat ediyorum sana:
 isteklerini yazdığın ama şimdi kaybolmuş listelerin
     izini sürüp onları bulmaya
 gelecek on yıl boyunca göndereceğin Noel kartlarını
     şimdiden yazmaya
 çocuklarımız olursa onları üniversitelerde okutmaya
 ve yanı başında senin ayak izlerini sıcak tutmaya
 söz veriyorum burada –
 Senin karasularında seyretmeme
 solungaçlarının resiflerinden geçmeme
 sana ait en gizli adanın sahillerine sürüklenmeme
 belkemiğinin iki yana salınan palmyesine tırmanıp
 tepesinde bir hindistancevizi olarak
 en yüksek yere varmama
     iznim olsa keşke –
 Hiç değilse şişe-postasıyla gönderdiğim mektubu
     yanıtlamanı istiyorum
 karşı çıktığın kusurlarım varsa söyle
 gerekirse bir kibrit çöpüne dönmek pahasına
 onları hemen kestirip atayım –
 keşke dişlerinin arasına girmiş
 üzüm çekirdeklerini ve düş kabuklarını ayıklayabilsem
 sen de bana ödül olarak
     temizlemem için bir tek sedefli tırnağını versen

52 BENNY ANDERSEN

ondan sonra kır beni
bir kenara at
Senden tek dileğim
Kullan beni.

İŞTE

İşte oturduğumuz büyük kent
 İşte oturduğumuz büyük kentteki bu dar sokak
 İşte oturduğumuz büyük kentteki bu dar sokakta bulunan
 bu eski ev
 İşte bu eski evdeki sen
 evet sen
 işte ben
 bir tümcenin
 ve her yöne uzanabilen, yan tümce bağlacı Ki'nin ortasındaki ben
 bir saman sapının ucundaki larva gibi –
 İşte şu anda ilerlemeyen bir şeyin ucunda
 fırıl fırıl dönen bu Ki bağlacı
 çocukluğumda gördüğüm bir direk cambazı gibi:
 iki yana sallanan direk ince ve yüksekti
 her bir yana salınımı sekiz metreydi babama göre
 boynum müthiş ağrıdı o kadar yükseğe bakmaktan
 ama ucuz kurtuldum
 daha sonra
 direği ve boynunu kıran
 o gözü pek cambazla kıyaslanırsa –
 yoksa onun önceli miydi kazaya uğrayan?
 İşte boynumu uzatıp o mağrur cambazı seyrettiğim yörekentte
 iki yana salınan direkten er geç aşağı düşüp
 sokaktaki kaldırıma çarparak kırılan boynu
 anımsayan başı taşıyan o boyun –
 o olaydan kaynaklanıyor benim
 gemi direklerine telgraf direklerine ara sıra da elektrik direklerine
 tırmanmaya sonradan ortaya çıkan düşkünlüğüm
 İşte yörekentteki direğin yanında durmuş seyreden o çocuktan
 oturduğumuz büyük kente gelen bu kozasından çıkmış kişi –
 İşte insana sımsıkı sarılan yörekentimin
 boynu ağrıyan çocukluğumun
 tırmanma deneyleri yapan gençliğimin
 içinden geçen yolun sonundaki sallanan başkent
 İşte oturduğumuz bu aşırı kalabalık büyük kente

sımsıkı sarılan yörekentteki direğin tepesinde
sallanan cambazı görmüş o gözleri kullanan başı
taşıyan boyna götüren o omurga –
İşte o hâlâ dimdik omurganın tepesinde sallanan bu baş
gözlerinin önünde:
her bir yana salınımı sekiz düşünce –
İşte çocukluğumda
daha yukarıya çıkamadığım noktaya kadar tırmandığım
sallanan direğin tepesindeyken gözüme çarpan
ve şimdi o Kİ'ye bakan senin gözlerin –
İşte o Kİ bağlacı
ve işte sen
evet işte sen
Serçe parmağını uzat bana.

Son *HMM*
(1969)

DÜNYADAKİ SON ŞİİR

Bu şiiri, dünyadaki son şiir olsa,
mümkün olduğunca uzun yazardım
son derece uzun
ama yavaşlardım son birkaç dizede
uzaya yuvarlanmak korkusu yüzünden
biraz dururdum tam bitirmeden
ya da yere uzanıp yatar
kenara kadar sürünerek gidip
son sözcüklere sıkıca sarılarak
bütün şiirlerin dibini boyladığı
uçurumun üstüne dikkatle eğilirdim
ve bakmaya çalışırdım aşağıya
bu şiirin altından –
bir şiiri öbür tarafından görmek için
bu ender fırsattan yararlanırdım –
hele bir düşünün bu şiirin dünyadaki
ilk şiir olduğunun ortaya çıkışını:
Bir sinek gibi davranırdım o zaman
bu alt yüzeyde
sıkıca sarılırdım her bir sözcüğe
hepsini ezberleyinceye kadar
ve son dizeyi bitirdiğim zaman
yukarıya çıkmaya çalışırdım tekrar
kıvrılıp bükülerek
çırpınarak soluk soluğa
kenardan yukarı çıkar
ve beliriverirdim
bu şiirin ilk dizesinde
ya da bambaşka bir yerde –
Bu şiir dünyadaki son şiir olsa
son şiir olduğuna inanmazdım
ya da sonraki bir zamana bırakır
başka bir şiir üstüne çalışırdım

Bu şiiri, dünyadaki son şiir olsa,
yazmayı reddeddim
ya da ne olursa olsun
mûmkûn olduğunca çabuk bitirirdim
örneğin bu noktada

TUTKALLAMA

İnanılmaz derecede çabuk kuruyor bu tutkal
daha tutkallamadan sertleşiveriyor insanın parmaklarında –
diyelim ki küçük bir tahta parçasının
bir kez daha ve çabucak
ait olduğu daha büyük bir tahta parçasına
tutkalla yapıştırılması gerekiyor –
bu tutkal su geçirmiyor yanmıyor küflenmiyor çürümüyor
ısı darbe deprem bora kasırga her şeye dayanıklı
ama ağaç karton metal kauçuk plastik
cam taş bakalit mazonit ve parmaklar hariç –
şimdi küçük tahta parçasını iterek yerine oturtun
on beş saniye parmağınızla bastırın
ve
parmağınızı çekin ama onun ucuna yapışan
küçük tahta parçası da yerinden çıkacaktır –
Şimdi de küçük tahta parçasının üstündeki kurumuş tutkalı
ve parmağınızdan soyulmuş deri parçalarını temizleyip
temizlenmiş yüzeye gene tutkal sürün ve bastırın
ama bu kez uygun biçimde yapılmış bir çubukla
öyle ki tahta parçası ait olduğu yere iyice otursun –
on beş saniye sonra tahta parçası çok sağlam yapışmıştır
ama çarpık bir biçimde
ve bir kez daha on beş saniyeden sonra
şu iki soru çıkar ortaya:
küçük tahta parçasını tekrar kırıp
her şeye baştan mı başlamalı
ya da yapabileceğimiz daha önemli başka bir şey var mı?

EMİN OLMAK İÇİN

Hemen hemen eminim ki marangoz cetvelim kendi uzunluğunu ölçüyor tamamen açıldığında – gene de satın aldım tam emin olmak için bir marangoz cetveli daha aynı uzunlukta – şimdiye dek fark olmadıysa da ölçümlerinde ne olacak ikisinden biri yanlış ölçtüğünde nasıl bileceğim hangisinin doğru ölçtüğünü? Emin olmak için bir marangoz cetveli daha satın almak gerekecek o zaman.

SEVGİLİ DÜŞMANLAR

Saygıdan da fazlasını duyuyorum ona
 her durumda her zaman paçayı kurtarması
 hiç başına vurmuyor onun
 bu yüzden de ne zaman karşılaştık
 çelme takmak için ayağımızı uzatmadan önce
 tokalaşmak için elimizi uzatıyoruz birbirimize
 yüzümüzde saydam bir dostluk maskesiyle:
 iki kişilik bir karnaval bizimkisi –
 ödüllendiriyoruz
 kurnazlık sergileyen tebdili kıyafetlerimizi
 süregelen düşmanlığımızı kutluyoruz
 kadeh kaldırıyoruz ayrılan yollarımıza
 ağız arıyoruz çevirdiğimiz entrikalar
 ve çıkardığımız söylentiler hakkında:
 özen gösteriyoruz ama dengenin korunmasına
 söylentiden söylentiye entrikadan entrikaya
 ve gerçek düşmanlara yakışır biçimde
 ayrılırken birbirimizden
 kendine kötü bak
 yolun kapalı olsun
 gibi kötü dileklerde
 bulunuyorsak da içimizden
 benim için boş sözlerden öteye
 geçmiyor bunlar
 kesinlikle istemiyorum çünkü
 biricik düşmanımı yitirmeyi.

SEVGİLİ DOSTLAR

Birbirinin düşmanı

iki dostum

ve birbirinin dostu

iki düşmanım var benim.

Dostlarımdan biri, düşmanlarımdan birinin dostu;

öbürüyse, öbür düşmanımın dostunun düşmanı.

Düzene koymak zor bu durumda

kime neyin söylenmemesi gerektiğini.

Uzlaşmamız

durumu oldukça basitleştireceğine göre,

öbür yanağımı da uzatmanın

tarafarıyım ben

ama yanaklarım yetmediği için

dostlarımdan yanaklarını

seferber etmeye çalışıyorum.

Düşmanlarımdan birinin dostça,

dostlarımdan birininse düşmanca

davranmasına yol açtı bu tutumum.

Öbür düşmanımın arası bozuldu dostuyla;

öbür dostumsa öbür düşmanımın eski dostuyla dost oldu

ama kendi eski dostuyla bozuştı.

Bütün bunların üstünü çizip şimdi

yanaklarımı geri çekmeyi

ve her şeye yeni baştan başlamayı düşünüyorum.

TAŞRALI DÜŞÜNCELER

Pazar günleri öğleden sonraki haliyle
küçük eski bir taşra kasabasına
benziyor düşüncelerim yaz gelince:
Pencerelerdeki dikiz aynalarının görüş alanını daralttığı
buna karşılık deneyimli geçitler sunan
ve güneşe doymuş yarı ahşap iskeletli evlerin
heyecan verici bir can sıkıntısının
yazıları süslü levhaların
ve kat kat boyaları çatlamış çürük pencere pervazlarının
içyüzünü sezdiren eğri büğrü daracık sokaklarda
kayboluyor nispeten doğru kararlar
ama nasıl çıkılabilir burdan
doğrudan ve küresel düşünmeyi sağlayan
büyük bulvarlara anayollara
kavramlarını nasıl düzeltebilir insan
konusuz ve sonsuz bir öyküyü
ya da öyküsüz ve sonsuz bir konuyu
tekdüze sesiyle durmadan yineleyen
fiskiyeli bir havuzun bulunduğu çarşıya çıkan
kestirme yollarla kuşatılmışken.

MUTLU BİR AİLE

Bir ailenin dört bireyi terasta: Kimi oturuyor kimi uzanıyor
 biri bira içiyor
 ikincisi gazoz
 üçüncüsü limonlu çay
 dördüncüsü daha karar vermemiş ne içeceğine
 Birinin belden yukarısı kapalı
 birinin belden aşağısı
 birinin hem belden yukarısı hem belden aşağısı
 birinin neredeyse ne belden yukarısı ne belden aşağısı
 Bu kadar farklı olmakla
 ve birbirlerine farklı olmaya izin vermekle ısınıyorlar
 Havanın sıcaklığına karşın bir şeyler kıpırdıyor
 pelteleşmiş bilinçlerinde
 dövüşmeye varabilecek bir tartışma konusu
 bulmaya çalışıyorlar
 çünkü çok hoş birbirlerine şahlanmak
 daha da dayanıklı kılıyor bu
 aralarındaki dayanışmayı
 ve her şeyi rahatça söyleyebilmeleri
 dıştaki huzur bozuculara karşı
 bir tür silah talimi –
 Süzme bal gibi sapsarı güneşin altında
 bu küçük ailenin oturan ve uzanan bireyleri
 akrabalarıyla birlikte kalan
 büyük aileler konusunda
 aynı görüşte olmamaya çalışıyorlar
 demokratik bir biçimde
 ama hava çok sıcak
 hiçbirinin gidip içeriden
 yumruğunu indirecek bir masa
 getiremeyeceği kadar
 onun için barış içinde konuşuyor
 anlaşıklarını sanıyorlar
 anlaşıklarını sanıp
 anlaşamayarak konuşmak bile
 onlar için çok önemli

KUŞAK FARKI

Yirmi yıl önce Esbjerg'de
                     bir çatı katındaki odamda
 gözde bir buluşma yeriymdim pirelerin
 azgın pire delegasyonlarının
 gastronomi kongreleri yaptıkları
 yemekli pire-oteliydim.

Gerçi ben yeterinden fazlaydım onlar için
 ama onlar beni yeterinden fazla bezdirdiler –
 sonra bir akşam
 püskürterek haşerat tozuyla doldurdum odayı
 ve çatı penceresini kapatıp yattım
 ertesi sabah DDT'yle yarı boğulmuş halde
 neredeyse bir daha uyanamayacaktım
 Yok olmuştu o zavallı yaratıklar
 bense yok olmaktan kıl payı kurtuldum.

Düşünün ki yirmi yıl sonra
 böyle bir kurt masalını
                     anlatmaya çalışıyorsunuz çocuklara:
 Ancak pire sirkindeki pireleri bilir onlar
 ve yarı şüphe yarı hayranlıkla
 yüzünüze bakakalırlar
 sanki siz
 pirenmişim, değil de
 fillenmişim bir keresinde,
 demişsiniz gibi...

TOPLANTI TUTANAĞI

Birincisi geldi ilkin
sonra ikincisi
üçüncüsü biraz bekletti kendini
ama geç kalan sonuncusundan
hemen önce gelebildi.

Birincisi önce bir şey demedi
çünkü yalnızdı
ama ikincisi gelince eski günlerin
ve son birkaç günün sözünü ettiler.
İyi tanınasalar da birbirlerini
tanışıklığı derinleştirmeyi
istemeyecek kadar tanıyorlardı.

Üçüncüsü ile sonuncusu gelince ancak
gerçekten canlandı konuşmalar.
Birbirlerini iyi tanıyan
ve tanışıklığı derinleştirmek isteyen
birincisi ile üçüncüsü
sözü durmadan birbirlerinin ağzından alarak
uzun zaman konuşmayı sürdürdüler.
Bu toplantıyı dört gözle beklemiş olan
ikincisi ile sonuncusu da
sözü öbürlerinin değil
birbirlerinin ağzından alarak bir süre konuştular.

Önce birincisiyle üçüncüsü kestiler konuşmayı
konuşacak bir şey kalmamıştı çünkü
ama iyi bir konuşma geçtiği için aralarında
artçı şırıltılar hırıltılar ve gülücüklerle
sürdürdüler iletişimi.
Sonra ikincisiyle sonuncusu da kestiler konuşmayı
çünkü ikisinden biri için
onunla birlikte de öbürü için
utandırıcı olabilecek

bir konuyu açmışlardı
 bu yüzden incelik gösterip sustular
 anlayışla başlarını eğerek
 onayladılar birbirlerini.

Kısa bir uyarıda bulununca ikincisi üçüncüsüne
 üçüncüsü yanıtladı:
 Haklısınız. Olabilir,
 Başka bir şey demedi
 ama ikincisinin haksız da olabileceği
 ve bunun gelecek toplantıda
 ele alınacağı unutulmadı.

Sonunda ne yazık ki gitmek zorunda
 olduğunu söyledi sonuncusu
 ötekiler de toplantıyı bitirmenin
 ve gelecek toplantı tarihini saptamanın
 uygun olduğu görüşündeydi.
 Hepsi de yeterince tartışamadıkları şeylerin
 gelecek toplantıda ele alınması
 konusunda hemfikirdiler.

Sonuncusu gitti ilkin
 sonra üçüncüsü
 az sonra da ikincisi.

Birincisi biraz daha kaldı orada
 toplantıda yenilen ve içilenleri
 ödeme sırası ondaydı.
 Sıraya koymuşlardı bunu.
 Hesabı ödedikten sonra
 birincisi de gitti sonunda.

SOLUCAN

Toprağa hepsinden yakın,
kuşlardan en farklı olan,
gübreye karşı duyarlı, kumdan gıdıklanan, balçık gibi şehvetli:
hiçbir kent arınmasında boy gösteremezsin sen
reklamlarda kantatlarda kullanılamazsın
aşırı gayri-kahraman
ve aşırı çıplaksın –
yeraltıyla uygunsuz ilişkin
ayartıcı iğrenç düşünceler uyandırıyor bizde
ama en kötüsü
senin törelere aykırı çalışkanlığına
ister istemez gönül borcumuz olması –
ayıp, kendinden utan!
Ne var ki sen de olmasan
dünya çoraklaşıp yaratma gücünden yoksun kalırdı:
bütün şu çiçeklenen bereketli yeşil yüzey
senin azdırıcı yapıtın
bu yüzden de asla unutmayacağız seni –
seni gidi alttaki gelişmemiş soytarı
daha alttaki onursuz ve duyarsız yaratık
en alttaki sürünen sinsi emekçi
yerini bil topla cesaretini çık ortaya
hazır bekliyoruz elimizde adil küreklerle
seni kendinden kesip atmak için.

**Bu Korunmuş Bölgede
(1971)**

BÜYÜK KENTTEN TAŞINAN KİŞİ

Kendisinden kaçamayacağı söylenir insanın
 ama ben kaçım büyük kentin
 geceleri uyutmayan gürültüsünden
 gündüzleriye öksürten hava kirliliğinden
 dayanılır gibi değildi kalabalık ve pis sözler
 çok çabuk renk değiştiriyordu perdeler
 hiç de hafif yağmıyordu yağmur
 ökçeler ve dirseklerden oluşuyordu yayalar
 çocuklar insan yerine konmuyordu
 yetişilmesi gereken bir şeydi yaşam
 içine akıyordu gözyaşları insanın
 en azından yedi diken dolaşıyordu her bedende

Buradaysa hem yeşillik var hem sessizlik
 kuşlar yavruluyor
 yardımı esirgemiyor komşular
 çeşitli manzaralar oluşturuyor bulutlar gökyüzünde
 solunumla havaya karışan karbondioksiti
 oksijene çevirmek için
 hemen emiyor çiçeklerle yapraklar
 bir oksijen denizinde yüzüyoruz burada
 çağırmamız gerekir başkalarını da
 yararlanmaları için bundan
 hem yerimiz hem hoşgörümüz var
 midemiz dingin toprağımız zengin
 iyi ve güzel bir yer burası
 gerçekten burada olanlar için
 gel gör ki benim kalbim
 ya da tinim
 ya da neyse o şeyin adı
 sıkışıp kalmış büyük kentin bir yerinde

olasılıkla da bir çiçekçi dükkânının önünde
çünkü ne zaman sulasam lâlelerimi
bir çiçekçi dükkânını düşünüyorum
Store Kongensgade'deki*

---

* Store Kongensgade: Kopenhag'ın merkezindeki dar ama çok işlek alışveriş caddelelerinden biri. (ç.n.)

SEVGİ DOLU YAKLAŞMA

Hiç kimse dikkatimi dağıtamaz şimdi
 iki elim de seninle dolu
 sen ölçmek istediğim en güzel derinlik
 seninle işim başımdan aşkın
 karıncalanıyor tenim deniz yıldızı kaymalarıyla
 burada kalacağım ama aynı zamanda
 senin en içteki gözüne ulaşıp
 kendimin göremediği ne varsa onunla görmek
 kendimin ağlayamadığı her şeye onunla ağlamak
 istiyor duyarlı her bir yerim
 işte geliyor o kocaman denizyılanı
 ister inan ister inanma
 ama o orada
 geliyor çekingenliği atmış üstünden
 ve çok yalnız hissediyor kendini
 bir şans tanı ona kurtar onu
 en derindeki gözünün arkasına sok
 öyle ki görsün
 sana daha önce hiç bakmadığı gibi gözünü dikmiş
 baktıkça baktığı şu anda görmezse eğer
 bir daha asla göremeyeceğini...

AŞK İLANI (kadından erkeğe)

Çıkar şapkanı, dostum
gösterişli lastik çizmelerini de
burnun üşümüş
ama ağzın sıcak
beklediğim gözlerinin kalıbını alırken ben
rahatlatıcı sesin öyle güzel ki
kulaklarımın önüne kırmızı halılar
sermek geliyor içimden

ama hafif öksürüğün
doğum sancıları çektiriyor bana
erkek-çocuk ve oğlan-baba
öksürüklü insan
düğme uzmanı dost
hoş geldin-söylevi başladı işte:
kıymığın karşıtısın sen
parmağa batan bir kıymık
küçük bir yeri etkiler ancak
ama sen her yerime iyi geliyorsun
üstüme ve altıma

bir süre sonra da her yöne:
donmuş arkadaşlıklar alevleniyor
yorgun teyzeler durmadan gülümsüyor
komşunun çocukları akıl soruyor
ve ben katlanmaktan da fazla katlanabiliyorum kendime
öyle iyi geliyorsun ki her şeye
onun için: devam et! çekinme!

AŞK İLANI

(erkekten kadına)

Evet işte buradasın
sen buluşma yerim aydınlığım evet
benim "seninim" diyenim
bizim farklı aynılığımız –
göğüs ölçüleri yaşam felsefesi kalçalar soy ağacı göz rengi
gibi konularda
seni daha ayrıntılı çözümlemek evet
ama sen bölünemezsin ki
senin en yakın çevren olmak
başkalarının benden umduğu şeylerden
daha büyük kılıyor beni –
tanrı ve çocuk ve yaşam soytarısı
neredeyse gereğinden çok bütün bunlar
onun için hoş görüyorum küçük kusurlarını
sen insancı memeli insan
seviyorum senden fazlasını bana sevdiren seni –
sıkışıp kaldık
seyrek olsa bile, inanılmazı da içerebilen
çok sayıda fıçı varil şişe vs
içeren bu yüzyılda –
senin gururlu komşunum ben
(ben ki hep nefret etmişim gururdan)
imkânsız şey senden geçmek
yakınlığı sen olunca insanın.

EŞİTLİK

Ve hiçbir insan değersiz değildir
Kimilerinin kendini değersiz
başkalarını değerli sanması
genellikle
kendini değerli sananların
başkalarına kendini değersiz sandırması
yüzündendir
Başkalarına kendini değersiz sandırmaya
değersiz bir şey gözüyle bakılmalı
bu yüzden de kendilerine değerli
başkalarına değersizmiş gözüyle bakanların
kendilerine değersizmiş gözüyle bakılması gerekir
Ama herkese değersizmiş gözüyle bakılacaksa
artık kullanılamaz bu belirleyici
onun için değersiz hiç kimse yok artık
hu korunmuş bölgede.

ORTAM

Buradaki öteki evler gibi bu evin de içi oyuk
 burada şemsiyesiz oturup
 gazete okunabilir
 çünkü pencerelerde cam var
 onun için içeriye girip de kuşlar
 gazeteye pisleyemiyorlar
 örümcek ağı var bir köşede
 bir örümcek oturmuş sinek bekliyor
 beyefendi elinde gazeteyle
 seğirtirken bir sineğin ardından
 dışarı kovalıyor hanımefendi örümceği
 gazeteden çok korkmuşa benziyor sinek
 kanepenin altına saklanıyor
 soluğunu tutuyor uzun bir süre –
 beyefendi sürdürüyor okumayı
 gazeteyi bir yana bırakıncaya kadar –
 bir sineklik getiriyor hanımefendi
 yan yana oturup kanepeye
 heyecanla bekliyorlar
 ama sinek uykuya dalmış
 örümcekse yola çıkmış karşı komşuya doğru
 böylesine sessiz ve sakin
 olabiliyor yaşam
 burada bu korunmuş bölgede.

ZAMAN

On iki tane saat var evimizde
 gene de yeterli zamanımız yok –
 Mutfğa gidiyorsunuz
 cılız oğlunuza sütlü kakao yapmak için
 geri geldiğinizde bakıyorsunuz ki
 oğlanın sütlü kakao çağı geçmiş
 bira istiyor kız istiyor devrim istiyor
 Vakit varken kullanmak gerekir zamanı
 Okuldan geliyor kızınız
 seksek oynamaya çıkıyor dışarıya
 az sonra içeriye gelip
 kocasıyla tiyatroya gidecekleri için
 bebeğe bakmanızı istiyor
 ve onlar daha tiyatroydayken
 biraz zorlukla da olsa
 lise son sınıfa geçiyor torununuz
 Vakit varken kullanmak gerekir zamanı
 Fıskiyeli ve görkemli bir havuzun önünde
 fotoğrafını çekiyorsunuz
 o güne dek gençliğini korumuş karınızın
 başında safkan çingene pembesi bir eşarpla
 ama fotoğraf neredeyse banyo edilmeden
 bakıyorsunuz emekliliğin yaklaştığını
 ve içindeki dulun yavaş yavaş uyandığını
 söylemeye başlamış karınız
 Elbette yararlanmak istiyorsunuz zamandan
 ama o durmadan uçup gidiyor
 gittiği yer neresi zamanın
 zaman ne zaman sizinleydi
 çok mu zaman harcadınız
 zamanı uzatmak için –
 Zamanında yararlanmalı insan zamandan
 yeri ve zamanı unutup
 ortalıkta dolaşmalı bir zaman

ve zamanı gelince
telefon etmeli evine duymak için:
“95 94 93 92’yi aradınız ama
kullanımda değil artık o numara.”
Klik.

İŞTE SÖYLEDİM

(Erkek, 30 yaşlarında)

Fırlatılan bir parke taşının üstüme geldiğini görsem
 herhalde hemen eğilirdim
 o zaman başkasına çarpardı o taş
 ama buna dayanarak demiyorum ki
 en iyi müdafaa meşru müdafaadır
 Ben ki kendime herkesten az yakınım
 sık sık gerçekten kendimi bulamıyorum
 onun için mutlaka kendime gelmem gerektiğinde
 önce kendimi toplantıya çağırıyorum

Bu belki de aşırı meşgul olduğum için:
 soru imlerini düzelterek ünlem imlerine çevirmekle,
 güvenilmeyenlere dünyayı güvensiz kılan güvenilirlerle
 çok sık şapka çıkarmakla,
 yorulmadan
 günde en çok on kez incitilmeye dayanabilen
 öfke atletlerine duyduğum hayranlıkla
 ve aslında desteklerine muhtaç olduğum
 destekçilere durmadan destek olmakla
 isim başımdan aşkın olduğu için

İyi biliyorum her zaman doğru olanı yapmadığımı
 ama zorluk da çekmiyorum yapmada
 yanlış olandan biraz farklı olanı
 onun için suçlamayın beni pasif ve suskun olmakla,
 sardalyelere benzetmeyin
 konserve kutusuna girmedim daha –
 kim karar verebilir
 kulağımın ne ölçüde delik olduğuna
 ve ne kadar zaman duyduklarım üstüne düşündüğüme:
 bir gece mi
 bir yıl mı
 kimse bilemez onu –
 kimsenin de övünmesi gerekmez

suskunluğumu tereyağı ya da domatesle
bir dilim ekmek üstünde ikram edip
bende çoğunluğun damak tadını bulmakla –
kötüye kullanmayın benim suskunluğumu
yoksa kekelemeye başlarım
uyandırmayın içimdeki uyuklayan aslanı
doğru dürüst uyuyamıyor zaten

Düzene yasalara ve (küçümsenemeyecek kadar) barışa
bol bol katkıda bulunmama karşın
yabancı değilim çeşitli görüşlere
taş atmanın amacını görmüyor değilim
ve asla yoksun olmadığımı bir şey varsa
o da mizah
onun için diyorum ki gülümseyerek:
Parke taşları fırlatılıyor
ve onlarla barikatlar kuruluyorsa
asfaltlayıverin sokakları.

Kişisel Belgeler

(1974)

DAR VE YÜKSEKTİR YAŞAM

Bir kibrit alevleniyor evrende
bir yüzü aydınlatıyor kısa bir süre sönmeden önce.
Karanlıkta buluşuyor eller
birbirine değiyor kısa bir süre sertleşmeden önce.
Ağızdan çıkan sözlerin
bir kulağa ulaşıyor birkaçı
belki de anımsanıyor bir süre.
Uzunluğu ölçülürse yaşam kısa
ama yüksekliği sonsuz:
Titreşen bir giriş ölümün kaslarında.
Öpüşmeye bak vakit varken,
öpücüğün bir kafatasına
çarpmadan önce.
Hiç kimse olacaksın yakında
ama şimdi hem dudağın
hem kibritin var.

MÜZİSYEN

Piyano çalıyorken
başka bir kişi değilim ben
ama müzikten başka
her şeyi boşalmış
başka bir şeyim.
Ne derdimi duyarsınız siz
ne de mutluluğumu –
daha ilk vuruşta tuşlara kaybolur onlar.
Yalnızca müzik
yararlanır
benden ve dokunuşumdan.
Ama nerede bu müzik dediğim –
parmaklarımda ve sinirlerimde mi?
notalarda mı?
piyanoda mı?
kafamda mı?
Şu anda bilmiyorum bunu,
ancak piyano çalarken biliyorum
o zaman da açıklama gerekmiyor,
yer açıyorum müziğe boş bir halde.

AYNI KİŞİ

Yürümek için yürüyorum
 yürümeyi sürdürmek için
 bir amaca varmak için değil:
 Gene geri gelmek için yürüyorum
 çevrimsel bir devinimdeyim öyleyse.
 İncancım var dolaşıma
 ve çevrimlere.
 Üstelik hep aynı kişiyim
 her geri gelişimde.
 Genelde memnunum ben olmaktan.
 Ne var ki öyle değildim eskiden.
 Ama artık alıştım buna
 hiç isteğim yok şimdi bir başkası olmaya.
 Ne fırsatlar kaçırıacaktım aksi halde.
 Tanıdığım insanlardan biri olsaydım sadece
 şimdiki gibi tanıyamazdım onları
 belki de hoşlanmazdım onlardan
 kendimdense hiç hoşlanmazdım.
 Onun için bırakın hep aynı olayım ben
 ve gitükçe daha büyük ölçüde:
 dertler de benim olsun
 sevinçler de.

DÜZLÜKTEKİ TARLALAR*

Her Danimarkalı'nın arada bir
 düzlüklerden ayrılp dağları görmesi
 baş dönmesi ve derinlik korkusunun
 üstesinden gelmesi gerekir.
 Dağlara özgüdür doruklar
 ve doruklara götüren yamaçlar.
 Sağlığa yararı vardır öğrenmenin
 yaşamın kimi yerlerde çok sert,
 olağandışı
 ve neredeyse dayanılmaz olabileceğini.
 Yabancı ülkeler üstüne
 yazılanları okurken
 daha iyi düşünmeyi öğrenir insan.
 Kendi ülkesine daha çok değer verir
 geriye dönüp gördüğü zaman
 düzlükteki tarlaların ne kadar
 kolaylıklar sağladığını.

---

* Düzlükler ülkesi Danimarka'da dağ yoktur, tepeler vardır. Örneğin, 147 m yüksek-
 likteki Himmelbjerget ülkenin en yüksek tepelerinden biridir. (ç. n.)

MELANKOLİ

Bir çay kaşığı var yolun üstünde
bir çimento kamyonu ezmiş onu dümdüz etmiş.
Açık duruyor bir pencere
ama dışarı bakan yok o pencereden.
Belki bunun içindir hiç kimsenin
pencereye bir merdiven dayayıp
dışarı bakmayı kaçırmaması –
yoksa olmuş mu bu zaten?
Herkes terk etmiş burayı sanki.
Bir merdivensizlik nöbeti ânında
çay kaşığını alıyorum yerden.
Ah, nasıl da yassılaşmış.
Artık bir daha gelmem buraya.

YAŞAM BİLMECESİNİN ÇÖZÜMÜ

Küçük kız karıma seslendi:

“BAK İP ATLIYORUM!

Pek BECEREMİYORUM ama

GENE DE YAPIYORUM!

Bu akşam KONUKLARIMIZ GELECEK diye

öyle SEVINÇLİYİM ki

sabırım yok oturup beklemeye

İP ATLIYORUM bu yüzden!”

Güç ise de düşünebilmek

ip atlayan bir yaradanı

kafama dank etti ki birden

yaşam yaklaşık aynı şekilde

ortaya çıkmış olmalı.

DERTLER VE ZEVKLER

Pek çok yıldan beri
hep öncesinden çektim dertleri
ve hiç zevk almadım bundan
ama eninde sonunda dertler
hissettirmeye başladı kendini:
Artık gerçekten başlayabilirim şimdi
dertsiz günleri zevkle beklemeye.

HAYRET EDİYORUM

Ortalama on yılda bir
 hayret ediyorum
 bu dünyada olduğuma.
 Son kez on yıl önce
 içimdeydi bu duygu
 şimdi gene içimde.
 Çam ağacı değilim
 baştankara da değilim
 Ella Fitzgerald ise hiç değilim
 ama ben ben olmuşum işte
 olağanüstü bir rastlantıyla
 ve şimdi tam şu anda
 elbette ben olmayan
 bir çam ağacı
 ve bir baştankara
 görüyorum oturduğum yerden
 (Ella Fitzgerald asla gelmez buraya)
 ve kaşınmaya başlıyor birdenbire
 sağ kulağımın içi
 gafil avlandım neredeyse
 ama canım istemiyor
 kaşımak kulağımı
 ve çok derine inmeden
 hem duyumsuyor hem biliyorum
 bisikletimi iyi sürebildiğimi
 başkalarının da yapabildiği
 başka birçok şeyi yapabildiğimi.
 Üstelik sevdiğim birçok insan var
 benim tarafımdan sevilen insanlar
 ama onlar hiç şaşırmıyorlar buna
 benim şu anda şaşırdığım kadar.
 İçmekte olduğum bira
 kaçıp gitmiyor ağzımdan.
 Kendi elimle yaptığım sandviç
 bir başkası için değil

(o başkası kilosuna
dikkat etmeli belki.)
Doğrudan doğruya benden gelen
verdiğim öpücükler bir yana
daha da fazlası var bende.
Şu anda her şey ne kadar gerçek.
Ne olursa olsun alışırım yakında
ve hayret eumem artık
on yıldan önce.
Buna da hiç gereği yok şimdiden sevinmenin.

SEVİMLİ İSKELET

Eve destek veriyor bir gelincik.
Posta kutusu
ak mektuplara borçlu yerini.
Boşa gidiyor yaşamın çoğu
dolaşmakla ölümün çevresinde
ya da kuşları
uçurtmaya çalışmakla
geriye doğru.
Sevmen gerekir, büyük bir hağlılıkla,
büsbütün çökmeni önlediği için
teşekkür borçlu olduğun
iskeletini.

AYDINLIK GECE

Ne kadar üşüyor olsa da kuşlar
havayı biraz olsun ısıtıyorlar.
Kıpırdıyor ipte asılı gömlek
gövdesiz de görüyor kendi işini.
Adamsız muflu gömlek!
Bir varmış bir yokmuş
birbirini çok seven
bir çift çorap varmış
ama biri bir ayakta
biri öbür ayaktaymış.
Büyük değil belki sevinç
ama uyanık
öten kurbağa dem çeken bülbül.
Tek özlenen şey bir sıcaklık
bülbül paylaşmak için
kolların arasında.
Gerçekten de yaşam var bu dünyada.

DİNGİNLİK İSTİYORUM

Arıyorum arıyorum arıyorum
mektuplarda kitaplarda kâğıtlarda
aradığım çok önemli bir şeydi
ama unuttum neydi –

Durup düşünüyorum:
Şu içinde bulunduğum durumda
nedir en çok özlemini çektiğim –
para mı – aşk mı – anlaşılmak mı –
bira mı yoksa

Durun hele, buldum işte sonunda:
Olup bitenleri anlayabilmek.
Duygularda yücelik. Direnç göstermek.
Ama dinginlik her şeyden önce.
İşte buymuş özlemini çektiğim.
D harfini açıyorum sözlükte,
İ harfini açıyorum.
Arıyorum arıyorum arıyorum
mektuplarda kitaplarda kâğıtlarda –
hangi şeytan alıp gitmiş dinginliğimi?

DERİN BİR ÇUKUR

Derin bir çukur açılmış toprakta:
İçi boş kocaman bir delik sanki.
Toprak olmasaydı çevresinde
bu çukur da olmazdı.
Çukur derinden bağlı toprağa:
Bir şeyin varolduğunu gösteren bir boşluk
o boşluğun varolduğunu gösteren bir şey.
Toprak olmasa orada
bir boşluk da olmazdı.
Bir delikten geldin sen
toprağa döneceksin.
Ya da bunun tam tersi.
Dostça okşayıp çukuru
yolumu sürdürüyorum toprakta.

SABİNA

Seni tanımıyorum, Sabina.
 Bu adı taşıyan hiç kimseyi tanımıyorum ama
 sanırım sen adın gibi güzel ve sıcaksın
 üstelik tehlikelisin erkekler için.
 Seninle hiç karşılaşmadım, Sabina,
 ama böylesi de iyi,
 çünkü o zaman öyle telaşlanırdım ki
 senden başka her şeyi unuturdum
 ve âşğın – olasılıkla bir Yunan Marksisti –
 vurup öldürürdü beni
 ama ben seviyorum yaşamayı, Sabina, özellikle de
 seninle karşılaşmadığıma göre.
 Yaşamımı değiştirdin sen epeyce,
 yalnızca seni memnun etmek için
 oldukça kilo kaybettim, Sabina.
 Eskisi gibi arkadaş canlısı değilim artık
 ama sorumluluk duygum gelişti.
 Seçim günü durup uzun uzun düşünüyorum
 Sabina oyunu kime verirdi diye.
 Ben de oyumu ona vermek istiyorum
 çünkü Sabina kesinlikle desteklenmeli.
 Sabina, gizli meleşim benim,
 düşüncemi ve elimi yöneten sensin
 ve gittikçe yoluna giriyor her şey
 ve ben bir gün ölünce, Sabina,
 ola ki senin sıcak sesinle
 şöyle dediğini işitirim:
 “O kadar da kötü bir kişi değildi o.
 Orda burda iz bıraktı,
 sık sık çocuklarıyla konuşurdu,
 birkaç komşusu özleyecektir onu.
 Belki kafası biraz karışık
 ama iyi kalpliliğiydi bunun nedeni
 ve hiç kimse boşuna bira ikram etmedi ona.
 Yemek saatlerini hiç kaçırmazdı,

en çok da kendisinin dedikodusunu yapardı.
Kolay bulunamaz onun gibisi,
teşekkür borçluyuz ona.”
O zaman huzur içinde buradan gideceğim,
ruhaf bir duygu içinde olsa bile.
Sağ ol, Sabina, koruyucu meleğim –
seni tanımıyorum, Sabina,
senin gibi hiç kimseyi tanımıyorum.

**İki Gözün Altında
(1978)**

BİR FİL KAYBEDEN BİRİNE

Sık sık şaşırıp kalıyor insan
 pahalı olmasa bile
 başka türlü değerli şeylerin de kaybolmasına:
 Örneğin, ancak bir iki sayfasını okuduğunuz bir kitap
 gözde bir lındikkıran
 ısmarlama bir tiyatro bileti.
 Yirmi dakika önce ortalıktaydı o şey
 işte orada pencerenin eşiğinde
 tam ortadaki çiçek saksısının önündeydi.
 Bir an arkanızı dönmüştünüz
 şimdi birdenbire kaybolmuş ortadan.
 Üstelik odada yalnızdınız.
 Kesinlikle orada olmadığını bildiğiniz yerler de dahil
 emin olmak için her yeri ararsınız
 gittikçe artan bir çaresizlikle –
 sonunda üstünüzü yoklarsınız
 çırılçıplak soyunursunuz
 takma dişlerinizi gözlüğünüzü
 şiddetle çekip çıkarırsınız
 eninde sonunda pes etmeden önce
 sahte bir zafer duygusuyla
 tırnaklarınızı temizlersiniz.
 Evrende bir zamanlar süpernovaların olduğu yerde
 kara delikler varsa
 neden küçük kara delikler olmasın
 evlerin evreninde?
 Fındıkların çekiçle kırılması,
 tiyatro akşamının iptal edilmesi
 gerekiyor şimdi,
 o kitap da asla okunup bitirilmeyecek.
 Ama nereye gidiyor kaybolan şeyler?
 Kaybolan bir şey gene de
 unutulduktan yıllar sonra
 tekrar ortaya çıkabilir:
 örneğin, o gün üstünüzde olmasına karşın

bir daha giymemeye karar verdiğiniz halde
 şimdi gene güler yüz gösterdiğiniz
 bir ceketin cebinde
 ya da ancak başka yere taşınırken
 parçalarına ayrılan bir piyanonun dibinde
 ya da en kötüsü:
 çocuklarınızın
 oluk
 dipfriz
 Noel süslerinin bulunduğu bir kutu
 ya da Erkek İzciler'in bitpazarı gibi
 beklenmedik bir yerde bulup
 kaybolduğu yere bıraktığı
 (aradaki sürede belki başka bir çiçek saksısıyla değiştirilen)
 ortadaki çiçek saksısının tam önünde.
 Eski yerine koysanız bile,
 çoktan geride bıraktığınız,
 bir zamanlar dinçlik çağını yaşamış
 ama şimdi küçük ve eski bir şey
 durumundaki o şey
 işte gene elinizin altında.
 Ama yüzlerce başka fındık kırdınız bu arada
 çok daha şık bir fındikkıranla.
 Daha iyi kitaplar okudunuz aynı yazardan
 ve o tiyatro kapandı.
 Bir zamanlar her şeyi ısıttığı için
 sonuç olarak her şeyi gölgeleyen
 eski bir sevgiliyle karşılaşmaya benziyor bu.
 Bir an arkanızı dönmüşünüz,
 tekrar yüzünüzü döndüğünüzde
 sadece özlemin kara deliği kalmıştı geriye.
 Belki birkaç yıl sonra karşılaşsanız
 görürsünüz ki
 bir zamanlar sevdiğiniz o kişiye ayrılmış
 daima sıcak bir nokta vardır göğsünüzde
 gene de hayret edersiniz
 onun eskiden nasıl olup da

sizin için vazgeçilmez olduğuna.
 Ama perspektif kuramını ilgilendirir bu.
 Yavaş yavaş öğrenirsiniz
 yakında duran bir kişinin
 ufkun ne genişlikte bir bölgesini
 görmenizi engellediğini –
 bölgenin darlığı ya da genişliği
 size yakınlığına bağlıdır o kişinin
 tamamen yakınsa hiçbir şey görmezsiniz
 üstelik büyük tehlike içindesiniz.
 Ve hayret edersiniz daha sonra
 düşünce ve görüş alanlarınızda
 o kadar çok yer kaplamış bir şeyin
 şimdi yok denecek kadar
 az yer kaplamasına manzarada.
 Perspektif kuramında buna
 hüzünlü kaybolma noktası denir.
 Çünkü evrensel bir hüzün kavrar bizi,
 her şeyin bir zamanı
 belki de bir dinçlik çağı olduğu
 ve sonunda ufka geri döndüğü
 içgörüsüdür bu.
 Aşk da böyledir:
 Oldukça ansızın gelir
 güneş gibi bütün dünyayı kaplar bir süre
 sonra da ufkun ardında batar.
 İnsan da böyledir:
 Gelir
 yaşar
 gider.
 Büyük krallıklar da böyledir
 Eski Mısır
 Bronz Devri Halkı
 Atlantis
 ortaya çıkarlar
 var olurlar
 yok olurlar.

Çok küçük şeyler de böyledir
 onları elde ettiğinizde çok küçüktürler
 ama kayboldukları anda
 her şeyiniz anlamına gelebilirler
 ve onları tekrar elde etmeniz
 acı verici ve hüzünlüdür
 çünkü artık aynı değildirler
 çünkü onlarda kendi yazgınızı fark edersiniz
 çünkü trajik bir dayanışma içindesinizdir
 eski sevgilinizle.

Piramitler

ve paslı pantolon kısıkaçları
 hepsi birdir bunların.

Ortaya çıktık

dünyanın sevgisiyle bir süre güneşlendik
 yok olduk

tekrar ortaya çıksak bile
 asla aynı olmayacağız.

Her şeyin bir zamanı vardır
 en içten gözyaşları bile kurur.
 Ama nereye gider kaybolan şeyler?

Bütün bu söylediklerim,
 dostluğumuzun simgesi olarak
 bir gün sana verdiğim Çin yapımı küçük fili
 kaybetmiş olmanın
 dostluğumuza dokunmayacağına
 seni inandırmak için.

Hiç suçlama kendini.

Daha derin uçurumlar da var
 ve burada anıştırdığım gibi:
 Kaybetmekten daha çok acı veren
 kaybetme duygusunu kaybetmektir.

Sen o fili özlediğin sürece
 sürece dostluğumuz.

Evet ama nereye gidiyor kaybolan şeyler –
 her yere baktığına emin misin?

SANDALYE FIRLATAN BİRİNE

Geldiğimde sen sandalyeyi havaya kaldırmış
öylece duruyordun.

Ben soluk soluğaydım.

Telefon edip beni çağırmıştın.

Gözlerin yuvalarından fırlamıştı,
dişlerin de dışarı fırladı bağırdığında:

“Dört yılımı harcadım sana!

Her zaman sıcak olan bir kadının
soğuk davranmasından kötüsü var mı!

Dört yıldır sevdim seni!”

Hiçbir şey söylemeye vakit bulamamışım.

Sen bağıryordun:

“Defol git yaşamımdan!”

Sonra da fırlatın elindeki sandalyeyi.

Eyvah pencere!

diye düşünmeye

vakit bulabildim ancak.

İşte söylemeye fırsat bulamadığım
şeylerin bir listesi:

- 1) Boşa harcanmış olması gerekmez o dört yılın,
başka türlü elde edemeyeceğin
bir armağan gözüyle bak onlara
- 2) İki biletim var Count Basie'nin konserine
- 3) Tam da böyle bir sandalyeye ihtiyacım var benim
- 4) Gün gelecek ikimiz de güleceğiz bu halimize
- 5) Yerinden kıpırdama, fotoğraf makinemi getireyim
- 6) Bana 500 kuruş borç verir misin
- 7) Yanlış tutuyorsun o sandalyeyi
- 8) İki ayna birbirini yansıttığında
kendi görüntülerini mi yansıttılar
yoksa her biri öteki aynanın görüntüsünü mü
yansıtır tekrar?
- 9) Pantolonunun önü açılmış

Ama en önemlisi sandalye fırlatılıp
iki pencere arasındaki duvarda
parçalanmadan önce
benim gelmiş olmamdı.
En önemlisi kişiyi
sandalyesini fırlatırken
seyretmesidir sadık bir dostun.

BİR KAPANA

Sigara içmediğin zaman bile
 kravatını ve ceketinin yakasını
 sigara külü bulaşmış gibi
 sık sık silkiyorsun elinle
 gözlerini alçaktan uçan bir kuşa dikeyor
 iki parmağınla sıkmaya başlıyorsun burun deliklerini
 ve ancak kırmızılık irinleşince sıkmayı bırakıp
 bıyık altından gülererek, "Neyse," diyorsun,
 "Bu konuyu daha çok deşmeyelim!"
 Christiania cinsiyet rolleri çocuk yetiştirme
 Beethoven'ın beşinci senfonisi
 ya da uykusuzluk
 ne tartışılırsa tartışılın
 bu sana göre, biz ötekilere söylemek istemediğin,
 bir uçurum derinliğindeki kötü bir maksadın
 sınırında biriyor hep.
 Gene de, "Her şeyi konuşmaya vakit olmadı,
 yakında tekrar görüşelim" diyor
 ve son akrepleri silkiyorsun kravatından.
 Ama giremediği bir kapanla nasıl anlaşsın meraklı bir kurban?
 Belki de kötü bir şey değildir o söylemek istemediğin
 ama gizli tuttuğun çok güzel bir şeydir.
 Ne kadar cimriysen sen kendini ele vermede
 o kadar da cömertsin kapana koyduğun yemde.
 Her zaman kurt gibi aç ayrılıyorum senden.

**Gökyüzündeki Yarık
ya da Dünyaya Gelme Sanatı
(1979)**

BİR ŞEY DEĞİL BU

Bir şey değil bu
 belli bir şey değil
 hakkında yazılacak bir şey değil
 bu neyse o
 yani bir şey değil
 hiç kimse bunun hakkında yazdıramaz bana
 kendimden başka –
 ama neden?
 daha önce bir şeyler yazmış olmam
 hayatımın geri kalan kısmında
 kalemi elden bırakmayacağım
 anlamına gelmez de ondan
 artık
 bir şey yok
 yazmayı sürdüremem
 bilgisayar değilim ben
 huzur denilen bir şey de var –
 Gene de sanan varsa bir şey olduğunu bunun
 ne olduğunu bırakın kendisi bulsun
 kendi düş gücünüzü kullanın
 benimkinin yerine –
 yazacak bir şeyi
 belki de farklı bir şeyi olan
 başkaları da var –
 Dışta bırakın beni
 kesinlikle söylüyorum
 bir şey değil bu
 hiç değilse hakkında yazılacak bir şey değil
 Ara sıra sanki bir şeymiş gibi görünüyor
 ama sanki bir şey varmış gibi
 çalakalem yazılmaz ki
 Bir şey yok
 başka bir şey de yok
 başka bir şey olamazsa da bu
 işte bu şey olabilir.

HER ŞEY

Sadece herhangi bir şey değil bu
 Herhangi bir şeyden daha fazla
 gereğinden de fazla
 ama nasıl başlamalı
 başkaları da elbette denemişlerdir bunu
 ama bitirememiş
 altında ezilmişlerdir
 kim bilir kaç kişi başlayamamıştır bile
 sadece başlayabilmekle
 rahatlayan kişilerse
 iyi başlamanın
 yarı bitirmek olduğunu
 iddia etmişlerdir hep
 En iyisi başlamayı sürdürmek
 İyi başlamak
 tam başlamaktır
 İyi başlamak
 dünyaya gelmektir
 Daha güzel bir söz var mı yeryüzünde
 Dünyaya gelmek
 Dünya'ya Gelmek
 Başka güzel sözler de var
 Sevmek
 Mutlu olmak
 Mutlu etmek
 Yaşamaktan sevinç duymak
 Ama ne değeri var bunların
 dünyaya gelmemişsen eğer
 dünyaya getirilmemişsen
 yerleştirilmemişsen dünyaya
 ya da başka bir yolla bir şeye zorlanmış
 ama sallana sallana gelmişsen uzaydan
 bol vaktin olmasına karşın
 özellikle yapman gereken bir şey yoksa
 ve gözün dünyaya takılıp

Hah
bir şey var işte orada
oraya yerleşip
gün ışığını görmek isterdim
diye düşünmemişsen
Ne büyük bir güven içeriyor bu iki sözcük
Dünyaya gelmek
İşte her şey
bununla ilgili.

YÜZDEKİ YÜZ

Başka türlü olabileceğini düşünebildiğim birçok şey var
 örneğin, Danimarka'da başka türlü bir yaz
 başka türlü kitap ve bira fiyatları
 belki kızıl saçlı
 başka türlü bir hükümet
 başka türlü bir Kopenhag
 (ama çok geç
 Kopenhag şimdiden başka türlü)
 Başka türlü bir yazı makinesi
 başka türlü bir şiir
 kimsenin başka türlü olmasını arzu etmediği
 başka türlü bir dünya
 Dünyanın batışını olduğu gibi
 yeryüzünde barışı da düşünebiliyorum
 her şeyin başka türlü olmasını da
 ya da doğrudan her şeyi olmasa bile
 başka türlü olan her bir şeyi
 düşünebildiğimi düşünebiliyorum:
 Senin yüzün hariç
 başka türlü her şeyi –
 Düşünemiyorum başka türlü olmasını
 senin yüzünün
 belki biraz daha dolgun
 biraz daha süzgün olabilir
 ama başka bir yüzde senin gözlerini
 senin yüzünde başka gözleri
 başka bir ağızdan senin sesini
 düşünemiyorum
 Nasıl oldu da bu kadar tutucu oldum
 dünyanın değişmesi gerektiğini savunan ben
 Senin yüzünü
 biraz daha yaşlı
 çok daha yaşlı
 115 yaşında
 kuruyup büzülmüş bir halde

düşünebiliyorum
buna yeterli düş gücüm var
düşünebiliyorum senin yüzünü bugünkünden başka türlü
ama başka türlü düşünemiyorum
senin yüzünü senin yüzün yapan şeyi
senin yüzünün özelliğini
senin yüzündeki yüzü
Sözün kıyası
senin yüzünü başka türlü düşünemiyorum
İnanılmaz olan da bu zaten
İşin iyi tarafı!

**Zaman ve Leylek
(1985)**

SAAT

Saatin kaç olduğunu soruyorsun
 en yakın geçmiş! çeyrek geçiyor
 geleceğe bir iki dakika var
 saat çoktan geçmiş
 çocukların çocuk olduğu günleri
 ve onların o günlerdeki
 uyku saatini
bro bro brille
klokken var elve*

Saat erken değil
 saat geç
 saat bir
 saat bir esirci
 saat bir kurtarıcı melek
 saat bir soytarı
 saat belki bir çeyrek ileri
 saat hesaba katılmaz
 saat zamanı hesaplar
 saat zamana aldırılmaz
 onun kuyusunu kazar
 karıncaları içine çeken
 kum kraterinin dibindeki
 karınca-yiyen gibi

Saat kalkık bir kaş
 bir sus işareti
 yorgun alna kondurulan bir öpücük
 saat nerdeyse hiç
 saat bize biraz var
 bol zaman ayırmışsak birbirimize.

* Bir çocuk oyununda Danimarkalı çocukların bir ağızdan şarkı gibi söyledikleri tekerlemenin iki dizesi. (ç.n.)

MANİFESTO

Şiirleriyle ne yapmak istediği konusunda okurları sık sık ağzını aramışlardı şair A'nın. Şimdiye kadar kaçınabilmişti şair A bu konuya dokunmaktan.

"Siz asıl her şiirime benimle ne yapmak istediğini sorun."

"Şiirlerimin hepsinde herhalde bellidir bu."

"Dilsel bir gerçeklikteki keşif yolculukları gözüyle bakıyorum ben şiirlerime."

"Sadece nereye doğru gittiğimi merak ediyorum ben, şu anda nerede olduğumu değil; onu biliyorum zaten. Şiirimle nereye gideceğimi önceden bilsem canım herhalde yazmak istemezdi onu."

Her zamanki yanıtlarından bazıları bunlardı şair A'nın.

Bunlarla uzak tutmuştu okurları şimdiye kadar.

Ama o yaşlandıkça ortaya çıkan yeni okurlar gene aynı soruları soruyorlardı:

Şiirlerinizin kesinlikle amacı ne?

Şair A duraksıyordu.

Şiirlerinin amacını formüle edip bir manifesto yayımlasa birçok okur şiirlerin özünü öğreneceği için belki bununla yetinip artık onları okumayacaktı.

Kimi okurlar da şiirlerini okumaya belki devam edecek ama dikkatle onları manifesto ile karşılaştırarak uygun olmayanların hemen üstüne çullanacaktı.

Belki şair A da kendisini manifestosuna

öylesine bağımlı hissedecekti ki

yazdıklarına sansür uygulamaktan kurtulamayıp

esin kaynağını kurutacak, üçüncü gözünü köreltecek,

merak aynasının, keşif dürbününün önünü

eliyle kapatacaktı. Şair A'nın yapıtları çok sayıda

çözümleme ve açıklamaya konu olmuştu.

Ama hep yeni bir yere gitmekte olduğu,

bu yüzden de, ne az önce nerede olduğuna

ne de başkalarının az önce onun nerede olduğu görüşüne

aldırmadığı için, şimdiye kadar bütün yorumlar karşısında

suskun kalmıştı şair A. Ama sonunda
yazdığı şiirlerin kesin amacının ne olduğunu
hem kendisi hem başkaları için
tanımlama dürtüsüne teslim oldu.
İşte kaleme aldığı

MANİFESTO

İmkânsız olanı
mümkün olduğu kadarıyla değil
ama mümkün olanın
onanmış sınırlarından öte
daha fazlasıyla yapacağım
bolluk içindeki görkemli yaşamı
çevreden sorumlu yaşamla birleştireceğim
midenin olduğu kadar tinin de açlığını
oburlukla dengeleyeceğim
gelişigüzel zar atımının
yasaya sıkı bağlılıkla bir olduğu
noktayı bulacağım
en yorucu toplumculuk ile
en acımasız anamalcılığın
birleştikleri daha yüce
daha sıcak ve daha zevkli bileşimin
konumunu belirleyeceğim
güvenlik ile serüvenciliğin
koruma ile meydan okumanın
sorumluluk ile sevginin
çocuk ile yetişkinin
günahkâr ile ermişin
caz ile borsa kayıtlarının
kardelenler ile bilgisayarların
ülküler ile kimlik kartlarının
dans ile kredi kartlarının
şairler ile diktatörlerin
görüşler ile telli sazların
birbirlerine uyduğu

Tanrı ile tanrıtanımazlığın
bütünleyici öğeler olduğu
en büyük adaletin
en büyük özgürlüğü oluşturduğu
durumu araştıracağım ...

- Aman Tanrım, dedi şair A, bu kadar uzağa vardığında.
– Şiirlerimin oldukça özgün olduğunu sanıyordum – ama onlar
apaçık yeni bin yılla, yani birkaç bin yıldan beri
herkesin özlemini çektiği, uğruna birbirini öldürdüğü
yeryüzündeki cennetle ilgili. Yalnızca aslanla kuzu eksik
yan yana yaşamın tadını çıkaran. Her şiirimin
bir Noel şarkısı olduğu çıkıyor ortaya! İyi ki açıklayabildim bunu
iyice yaşanmadan!
O andan sonra şiir yazmayı bıraktı şair A,
ne var ki bir süre daha ardını bırakmadı okurları,
amacının ne olduğunu ağzından duymak için.
Ama genelde memnundular, şair A'nın
onlara katkısından. Elbette başka şairler de vardı
sevdikleri.
Yorumcuları ise sürdürdüler şiirlerini açıklamayı
onun üzücü sırrını ortaya çıkaramadan.
Şair A, elindeki son parayla, ömrünün geri kalan kısmını,
ispenç tavuğu ve yenilebilen yaramaz otlar yetiştirerek,
yumurta toplayarak geçirdiği, terk edilmiş küçük bir çiftlik
satın aldı.

HUZURSUZLUK

Bavulum ağzını açmış yalvarıyor:
 Besle beni
 doyur beni çoraplarla
 tıka basa doldur beni iç çamaşırı ve gömleklerle
 semirt beni katlanmış giysilerle
 yükle beni özlemlerle bir de tıraş makinesiyle
 yalvarıyorum sana
 bir kez daha bagajlarda altüst olmayı
 arka yerlere itilmeyi
 konveyör kayışlarında köpek yerine konmayı
 bana çok görme
 bırak boşaltsınlar beni gümrüklerde
 sonra da doldursunlar gene
 ekşi kokan kirli çoraplarla
 yarı boş şişelerle
 aşırılmış küllüklerle –
 bırak boşalsın içim yabancı çarşafılara
 ilginç askılara asılsın
 cup diye düşün boğuk sesli bidelere

Ama en iyisi:
 Bir yerde unut beni
 örneğin sapa bir sinagogda
 bir cangılda
 ya da alyon çekilen bir yerde
 Kilimanjaro'nun tepesinde
 büyük bir kentin dibinde
 bir çölün kıyısında
 bir yolculukta
 ya da köpeklerin çektiği bir kızaktan
 düşmüş ve terk edilmiş bir halde
 kuzey ışıklarının
 ya da Güneyhaçı'nın altında –
 kişinin neye sahip olduğunu
 ve asla başına bir iş gelmeyeceğini

126 BENNY ANDERSEN

bildiği bu yer olmasın da
nerede olursa olsun başka bir yerde –
beni de al yanına
kurtar beni
asla izin verme geri dönmemeye
bu ezici güvenliğe

**Bu Gidiş Gelişler
(1993)**

BİSİKLETLİ KIERKEGAARD

Bazı şeyler unutuluyor zamanla
 çoğu da anımsanmaya değmez zaten
 ama bir haftadan uzun bir zaman geçmesine karşın
 dünmüş gibi anımsıyorum
 Søren Kierkegaard'ın
 bisikletle geldiğini –
 durun hele, aşağı yukarı 150 yıl önce
 olmalı bu
 ben o zaman henüz doğmamışım bile
 ama *never mind*
 Hjortekær Yolu'ndan aşağıya doğru geliyordu o
 bense yukarıya doğru çıkıyordum
 karşılaştığımızda bisikletlerimizden inip
 biraz konuştuk
 şimdi siz itiraz edeceksiniz
 o günlerde bisiklet
 henüz icat edilmemişti diye
 ama etkilemez böyle şeyler büyük düşünceleri
 üstelik zaman konusunda bazen unuttuk Kierkegaard

Hemen örneklemeye başladı biraz soluk soluğa
 yineleme anlamına gelen
 "Gjentagelse" kavramıyla
 ne demek istediğini
 üstelik j ile söylüyordu o sözcüğü
 "Gjentagelse" biçiminde –
 ona göre, pedalların sürekli yinelenen kullanımı
 tekerleklerin dönmesini sağlıyordu –
 sanki bu yineleme tüm mekanizmayı işletiyor
 yeni yerlere gitmek
 ya da bilinen yerleri yeniden ziyaret etmek
 isteğini kamçılıyordu
 Ama bisikletin en dâhice yönü
 iki şeyin aynı anda yapılabilmesiydi:
 yerinizde oturmaya devam edip

yineleme yardımıyla
yerinizi kendinizle birlikte hareket ettiriyor
ve bu şekilde oturduğunuz yerden kıpırdamadan
örneğin Kopenhag'ın merkezinden
taa Hjortekær ve Dyrehaven'e kadar bisikletle gidiyor
yol boyunca da birçok güzel yer görüyordunuz
Evet, televizyon evlerimize girmeden
uzun zaman önceydi bu
sonunda bisikletine binip yoluna devam etti Kierkegaard
o günden sonra onu görmedim
o günden önce de hiç görmemiştim
ama yineleme konusunu anımsıyorum
Kierkegaard üstüne çok şey söylenebilir
ama hiç de boş konuşmuyordu adam.

ESKİSİ GİBİ DEĞİL ARTIK SAPA YERLER

Bir sözcük ararsın
bir dil bulursun

Bir dudağı öpersin
bir halkla evlenirsin

Bahçeyi kazarsın
bir gezegene rastlarsın

Hayretle başını kaldırıp
bakarsın ki ilkyaz olmuşsun

GÖNLÜMÜN GÖÇMENİ

Seninle tanıştığımda bir yabancıydım
ama gördüm ki sen beni
benden iyi tanıyorsun

Sen yol açtın kendimi keşfetmeye:
görmediğim manzaralara
görmediğim mercan kayalıklarına giden
kestirme yolları biliyordun
Böylece haritamda
ÇIKMAZ YOL
diye belirtilen yolun
duygularımın en sevecen
ve en büyük havalimanına
vardığı çıkı ortaya

Günlük ufkumun ölçüsünü aldın sen
ve benim iğne üstündeymiş gibi
oturmamdan yararlanarak
iğneleri çekip patronunda kullandın:
benim eski ve konfeksiyon dikimli ufkumu
yaşama dar gelmekten kurtulsun diye
kestin ve ekledin ve kilometrelerce genişlettin

Ancak gecenin geç bir saatinde
dedin ki
sonuçtan memnun bir halde:
"Başlangıçta sanırım biraz bol gelecek geçmişine
ama büyüüp gelişeceğini hesaba kattım
hem bu sana gerçekten de çok yakışıyor"
Sen yaşamı iki misli çoğaltan
ey gönlümün göçmeni
biraz yeterinden fazla geniş
biraz sarkan ufuklarla
kucaklıyorum seni
baş başa olduğumuz
bu ilkyaz gecesinde.

*Saflığı bozulmamış sesleri dinleyerek
zengin bir dil öğrenmeye geldim buraya.*

Ördeklerte başlayabilirim öyleyse.

Yanımda etmek de getirdiğime göre.

Benny Andersen, 7 Kasım 1929'da doğdu... Orta öğrenimini bitirince reklam ajansında çalışmaya başladı. Kendi kendine piyano çalmayı öğrenip kulüplerde çalip söyledi... Besteler yaptı... Senaryolar yazdı... Filmlerde oynadı... İki kere evlendi, beş çocuk babasıydı, 16 Ağustos 2018'de öldü.

Danimarka'nın hem yenilikçi hem en popüler şairiydi. Bir yandan yeni kelimeler türetmiş, bir yandan söyleyeceğini süslemeden doğrudan vermiştir. Alaycılığı, halkın içinden gelişinin verdiği doğruculuğuyla eleştirmenlerin de okurların da sevgilisiydi...

Şimdi Türkçede!

ISBN 978-975-08-4422-5

9 789750 844225

16 TL

